БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 276 (11875)
1968 оной ноябриин 24, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ПРАВДА БУРЯТИИ НА БОЕВОМ ПОСТУ

ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА ЗАБАЙКАЛЬСКОГО ВОЕННОГО ОКРУГА

ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ НЭГЭДЭМЭЛ НОМЕР УНШАГШАДАЙ АНХАРАЛДА ТАБИГДАНА

[А]РАД БА АРМИ [Б]АТА НЭГЭДЭЛТЭЙ

[Х]үндэтэ нүхэдүүд! Совет арадай ба социалис гүрэнэй ар[ми] — Агууехэ Октябриин туйлалтануудые хамгаалаг[ша] арадайнгаа нягта, бата бэхи холбоотой байһан тухай [м]алнуудые мүнөөдэр газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэһээ [уншах]а байнат.

«Улаан армеецэй албанай дэбтэртэ» пролетариадай вождь [В. И.] Ленин 1918 ондо гар табиһан байгаа. Шэнэ түхэлэй арми [бол]шо Совет Армиин удхань энэ дэбтэр соо найруулагданхай. «Улаан Армиин солдат! Ши, хүдэлмэришэдэй, үгытэй та[ряашад]ай аша туһые, тэдэнэй байгуулһан Совет засагые бүхы [хүсөөрө]ө хамгаалагша болонош.**

[Ө]өрынгөө ангиин ажабайдалһаа хэзээдэшье бү таһара, [хүдэл]мэришэн ангиин ажабайдалай аша туһые хара, тэрэнэй [ажалтай]а хабаадалса, тэрээнһээ бү холодон таһара.

[Х]үдэлмэришэн-таряашадай Улаан Армиин солдат! Ажал [ар]адай эрхим хүбүүниинь хододоо бай, Агууехэ Револю[циин] тэсэбэритэн сэрэгшэнь бай».

[Ү]рэ гэһээр таби үлүүтэй жэл үнгэрбэ. Манай Зэбсэгтэ [Хүсэн]үүдэй сэрэгшэд арадтай бодото холбоо барисаагаа хэзээ[шье] пулаpуулан таһалаагүй. Арадай ба армиин агууехэ нэгэ[дэл] [Иргэ]ждан дайнай дүлэтэмэ халуун жэлнүүдтэ манай илалта[ын] үндэһэ һуури боложо үгөө. Эсэгэ ороноо хамгаалгын [Агуу]ехэ дайнай үедэ гитлеровскэ бандануудые һамна бута со[хижо], [устга]до шиидхэхы үүргэ дүүргээ, мүнөө үедэ Эсэгэ оронойн[гоо] [ба] бүхы социалис оронуудай нангин хилэнүүдэй аюулгүй [бай]дые найдамтайгаар хамгаалагша болоно.

[З]эбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ жэлдээ хоёр дахин залуушуул [ерэдэ]г. Станогуудай дэргэдэ, полинууд дээрэ хүдэлжэ, сту[дент]үүдээр, һургуулинуудта һуража байһан Эхэ оронойнмнай [хүбүүд] эрхэтэд армида ерэдэг. Тэдэнэр ракетэнүүдэй оньһоной [дэргэ]дэ жагсадаг, буу зэбсэгүүдые гартаа абадаг, дайшалхы [маш]инануудые жолоододог. Тэдэнэр юу хамгаалха, ямар юумэ[ые] ба юугээр хамгаалха байһанаа мэдэдэг. Үсэгэлдэр хада [хүдэл]мэришэн, хүдөөгэй ажалшан, һурагшад байһан залуушуул [өөрын]гөө мэргэжэлдэ шэн зоригтойгоор һурана, солдадай «илал[та] [ту]йлаха эрдэм шадабарие» этигэл түгэлдэрөөр шудална. [Тэр]ынь тэдэнэр В. И. Ленинэй игэжэ зааһыень һанажа [ябадаг]:

[«]Империализмда сохилтонуудай үгтэһэн байгаашье һаань, [бидэн]эр өөрынгөө Улаан Армине дайшалхы хүсэд зэһэнги бэ[лэн бай]даань үлөөхэ, тэрэнэй дайшалхы шадабарие шангадхаха [ёһотой]бди».

[Хэз]ээдшье империализмын байгаа сагта Советскэ Союзда, [социа]лис хани нэгэдэлэй оронуудта сэрэгэй добтолгын хэгдэхэ [аюул] бии зандаа үлэдэг. Энээн тухай мартажа болохогүй. Һэ[рэг]этэй байха, дайсадай һанаашалгануудай хойноһоо ажаг[лан] хаража, дайшалхы шадабаряа үдэрһөө үдэртэ баяжуулха [ёһо]тэй.

[Ур]дань слесарь-хабсаргагша байһан жиирэй буудагша Ми[хаил] Филатов, тракторист байһан аад, мүнөө рядовой мэргэн [буудагша] Владимир Слепченко болон бусад хэдэн олон сэрэг[шэд] [ө]өһэдынгөө уялгануудые эгээл иимээр дүүргэдэг юм. Со[вет] [ар]адай революционно, дайшалхы ба ажалай алдарта зан[шал]нуудаар, эсэгэнэр болон аханарай габьяагаар, сэрэгэй баа[тарш]алгануудай жэшээнүүд дээрэ хүмүүжүүлэгдэһэн эдэ сол[дад] [ху]дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлнүүдээрээ богонихон [сага]р соо эрхимүүд болонхой.

[Ал]баяа дүүргэжэ, дайшалхы жагсаалһаа табигдажа ошохо [сэ]рэгшэд үнэндөө запаста гарана бэшэ гээшэ. Тэдэнэр [зү]рхөөрөө түрэл полктоёо суг үлэдэг, парти, правитель[ствы]н түрүүшын уряагаар, буу зэбсэг гартаа барижа, Эсэгэ [орон]оо хамгаалхаар бэлэн байдаг.

[Ол]он янзын трактор шудалһан тракторист шэн зоригто [ажал]раа Эхэ оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые бэхи[жүүлжэ], тэрэнэй баялигые арьбадхажа байхадаа, шухала бо[лоһон] [ха]ань, дайшалхы зэбсэгые жолоодожо шадаха байна бшуу. [Манай] хэдэн зуу мянган сэрэгшэд шухала болоһон сагта [дайсанай] түримхэйшүүлэй замые бэеэрээ халхалан хааха, тэдэ[ниие] хайра гамгүйгөөр һамна зада сохихо байна. Солдат ха[ла] солдат гэжэ дуун соо дуулагдадагынь тушаан болоһон [бэ]шэл.

[Хү]дэлмэришэд, колхозниг[у]уд болон алба хаагшадай хүбүү[д] [ар]мида үнэн сэхээр алба хэдэг. запаста гараад, арадай [аж]алда хүдэлжэ байһан сэрэгшэдэй армиингаа хатуужалые [мартаа]гүй, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ алба хэһээрээ омо[гтой], [со]ог залуушуулые сэрэгэй-патриотическа үзэлөөр хүмүү[жүүлэ]лдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байһан ушар арми ба [арадай] агууехэ нэгэдэлые һайнаар харуулжа үгэнэ.

[Х]үбүүдэйнь армида татагдаһан түрэлхидэй ба командирнуу[дай] [х]оорондо бэшэг абалсалга рядовой Лапидо гэгшын алба хэ[хэ] [ча]стьда һайн заншал болонхой. Офицернүүд хүбүүдэйнь [амжал]тануудай тухай түрэлхидтэнь мэдээсэдэг, урдань фронто[до] байһан эсэгэнэрынь үнгэрһэн дайнай үеын шэрүүн шан[гаа] [баатар]нүүд тухай дурдадаг, үйлэдбэри дээрэ өөрынгөө хэдэг [ажал] хэрэгүүд тухай бэшэдэг, сэрэгшэдтэ зүбшэл үгэдэг, сэрэ[гэй] [да]гаригай ба уставай ёһоор үнэн сэхээр, һайнаар алба хэ[хые]ь тэдэниие уряалдаг.

[Эсэг]э ороноо хатуужал тэсэбэритэйгээр, журамтайгаар, шада[мар]р хамгаалагшадые хүмүүжүүлгэдэнь иигэжэ бэшэг абал[салга] командирнуудта сэгнэшэгүй туһа хүргэдэг байна.

[Хэ]рэгтэй болоһон сагта совет сэрэгшэд гражданска хүн зон[до] [туһал]алдаг. Жэшээлхэдэ, младша сержант Яковлевай алба хэ[дэг] [по]дразделениин солдадууд Буряад ороной тосхонуудай нэ[гэ] [хэд]хүн зондо уһанай үертэ дайрагдахадань туһалаа. Тиихэдэ [граж]данска хүн зон тусхайлбал хилые хамгаалгадань сэрэгшэд[тэ] [туһ]алдаг байха юм. Совет гүрэнэй хилые дабагшые бэдэрэл[гэ] [ба] барилгада хонишод, колхозниг[у]уд һаяшаг тон эдэбхитэй[гээр] хабаадалсаа.

[За]байкалиин газар нютагуудта байдаг гражданска коллек[тив][уу]д болон сэрэгэй частьнуудай хоорондохи шефскэ бата [хо]лбоон бэхижэнэ.

[Түр]эл арадтаяа сэрэгшэдэй хани барисаан урган бэхижэ[жэ] [б]айдаг. Энэ хани барисаан социалис Эсэгэ ороноо хамгаал[гын] [Лен]инскэ үзэл сурталые харуулна. Хүсэтэ туршалгануудай [сү]лэн соогуур хатуужаһан, коммунизм байгуулгын жэл[нүүдтэ] [бат]а шалгарһан энэ хани барисаан саашадаа урган бэхижэ [б]айхал.

[Да]йсад буу зэбсэгээ дэмы хангиргана, түүхын хүгжэлтые [тэд]энь сухарюулха бодолоор өөһэдынгөө һанаа сэдьхэлые [за]һана. Тэдэнэр иимэ юумэ хэжэ шадахагүйл. Владимир [Ильич] Ленин иигэжэ хэлээ һэн: **«Өөрынгөө, Совет засагые — [ар]адай засагые хамгаалжа байнабди, хамгаалжа байһан хэ[рэгэй]мнай илахада өөһэдтэмнай, үхибүүдтэмнай соёл культурын [б]аялигые, хүнэй ажалаар байгуулагдаһан бүхы юумые [хэр]эглэхэ арга боломжо хангаха гэжэ хүдэлмэришэд ба таряа[шад]ай олонхидойнь ойлгоһон, мэдэрһэн ба хараһан тиимэ арад [хэз]ээшье илагдахагүй».**

[Ал]дарта үдэр — В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой ойр[тожо] байна. Бүхы совет арад энэ үдэртэ ажалай бэлэгүүдые [бэлдэ]жэ байнхай. Полинуудай, завод, фабрикануудай ажалшад[тай] [хам]та Забайкалиин сэрэгшэд мүн лэ дээгүүр социалис [уялга]нуудые абанхай. Һуралсалдаа, дайшалхы зэһэнги бэлэн [байдал]аа саашадань дээшэлүүлгэдэ эрхим үрэ дүн туйлажа, [ой]е тэмдэглэхэ гэжэ тэдэнэр шиидэнги. Энэ патриотическа [хүд]өлгэһээнь арад ба армиин нэгэдэл эли тодоор харагдана. [Эх]э оронойнгоо экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ [шадал]ые саашадань бэхижүүлхэ нэгэн адли зорилго сэрэгшэд, [үйлэд]бэри дээрэ ажаллагшад урдаа табина. Энэ зорилго туйла[хын] тулада тэдэнэр гар гараа барисалдан, зэргэлэн дабшажа [ябана].

[КОММ]УНИС БА ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ [ХО]ОРОНДЫН ЗҮБЛӨӨНДЭ БЭЛДЭХЭ КОМИССИДА ХАБААДАГШАДАЙ МЭДҮҮЛГЭ

[В]ьетнам арадта халуун амаршалга

[Комму]нис ба хүдэлмэришэнэй [партинуу]дай уласхоорондын зүб[лөөндэ бэ]лдэхэ комиссиин нояб[рин засе]данида хабаадаһан 67 [партиин т]үлөөлэгшэд баатар тэм[сэлтэй] вьетнам арадай туйлаһан [ил]еын амжалтануудые ха[лууна]р амаршална.

[Вьетнам]ай Демократическа Рес[публика]ы эсэргүү бомбодолгосо, [бу]сад ябуулгануудаа аме[рикын импе]риализмын хүсэд бүрин, [болзор]гүйгөөр зогсоохо баатай [ушар], тиин Вьетнамай Де[мократич]еска Республикын. Урда [Вьетнам]ые сүлөөлхэ Национальна [фронтой] хабаадалгатайгаар Па[рижда хэ]лсээ хэхээр зүбшөөһэн [нь] бүхы дэлхэйн эб найрам[дал]ай дэбжэлтэ хүгжэлтын хү[сэнд]ь, вьетнам арадай шухала [амжалта] мүн болоно.

Американ империалистнуудай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлээ үргэлжэлүүлжэ байгаа вьетнам арадтай һанал бодолоо хүсэд бүрин нэгэдхэн, дайсанай харата ябуулганууд тушаа һэргылэмжэтэй байха тухайдаа коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинууд дахинаа мэдүүлнэ. Эдэнэр эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэй хамта, США-гай ба тэрэнэй туһамаршадай сэрэгүүдые Вьетнамһаа хүсэд бүрин гаргуулхын, эб найрамдалай, национальна бэеэ даалгын оршон байдалда өөрынгөө хэрэгүүдые өөһэдөө шиидхэхэ эрхэ вьетнам арадта хангахын түлөө зэмсэнэ, тэмсэхэшье байха.

1968 оной ноябриин 21.

Будапешт.

Нютагайнгаа сэрэгшэ хүбүүдтэ эльгээһэн бэшэг

ОМОГОРХОЛНАЙ БОЛЫТ БАРАНДАА!

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой залуушуулай ажабайдал тухай Буряадай АССР-эй хүбүүд — сэрэгшэдтэ хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйбди. Зүгөөр манай предприятиһаа жэлдээ 30 хүн армида алба хэхээ ошодог. Һаяын үдэрнүүдтэ манай заводой хүбүүдые албанда үдэшөөбди. Тэдэнэй дунда дизельнэ цехэй слесарь Иван Буянов, модошо дархан Саша Самарцев, инструментальна цехэй токарь Борис Соловьев, электромашинна цехэй слесарь Юра Манзанов, механическа цехэй токарь Николай Бадеев гэгшэд бии. Тэдэндэ, тэдэнэй нүхэдтэ бидэнэр иигэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйбди.

— Хүбүүд! Таанар һаяхан хүдэлмэришэд байһанаа солдадууд болобот. Хүдэлмэришэд ба сэрэгшэд ондо ондоо хүдэлмэри хэдэгшье һаа, нэгэ зорилготойгоор Эхэ орондоо алба хэнэбди. Таанар, хүбүүд, Эхэ ороноо хамгаалхаар саг үргэлжэ дайшалхы бэлэдхэлтэй байхаар, үнэн сэхээр, оролдосотойгоор алба хэхэ байхат гэжэ бидэ этигэнэбди. Жэшээ абамаар хүнүүд манайда олон. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронт дээрэ манай заводой хүдэлмэришэд байһан Советскэ Союзай Герой Н. С. Орешков, В. М. Дегтярёв, И. А. Вакарин, В. Ф. Максименко болон бусадай эрэлхэгээр тэмсэһые һанаад үзыт.

Зүб даа, таанадтаа жэшээ боломоор хүнүүд яһала олон. Манай эсэгэнэр, аханар, гүрэнэй нангин хилые мүнөө сахижа байдаг хүнүүдшье Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ жэшээ харуулнал. Манай заводой хүдэлмэришэд байһан Владимир Сучков, Владимир Байков, Александр Снегирев болон бусадай армида алба хэхэдээ дайшалхы ба политическэ һуралсалдаа амжалта туйлан, нүхэдэйнгөө, командирнуудайнгаа урда хүндэтэй ябахадань бидэнэр баһа омогорхонобди. Таанараараа омогорхохо хүсэлэл түрэнэбди.

Армида алба хэхэ гээшэ залуу хүнэй баярламаар үйлэ хэрэг мүн. Бидэнэр ажалша хүбүүдээ армида үдэшэхэдөө, тэдэмнай Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ гэжэ этигэдэгбди. Манай заводто митинг үнгэргэгдэжэ, комсомолой комитет ерээдүйн совет сэрэгшэдтэ захяа үгэдэг, дурасхаалай бэлэгүүдые барюулдаг болонхой. Албаяа хэжэ дүүргэһэн хүбүүднай олонхи ушарта түрэл заводтоо ерэжэ ажалладаг.

Манай предприятида мянга гаран комсомолшууд тоологдоно. Ажабайдалнай һонирхолтой, хэхэ ажалнайшье ехэ. Бүхыдөө комсомол залуушуулай 16 бригада бии юм. Тэдэнэр бултадаа хоорондоо мүрысэдэг. Гурбадахи кварталай дүнгөөр локомотив-хабсаралгын цехэй П. Павловай бригада нэгэдэхи һуури, дизельнэ цехэй В. Ларионовой бригада — хоёрдохи, вагон-хабсаралгын цехэй П. Кривцовой бригада гурбадахи һуури эзэлээ. Эдэ бригадануудай үйлэдбэриин дүнгүүд һайн, нягта журамтай. Манай заводто залуу уралан нарижуулагшадай конкурс-харалга үнгэргэгдэнэ. Һүүлэй гурба һарын туршада уралан нарижуулгын 28 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 28 мянган түхэриг алмагдаа. Тэрэнһээ гадуур вагонно комбинадай залуушуул комсомолшуудай 3334-дэхи вагон заһабарилжа дүүргээ. Капитальна барилгын таһагай залуушуул сүлөө сагтаа дүрбэн гэр штукатурдаа. Заводтомнай залуушуулай 7 субботник ба воскресниг[уу]д үнгэргэгдөө. Залуу эрхим токарь, слесарь, үрэмдэгшэ, гагнууршан, мүлигшын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэнэ. Кварталай туршада залуушуул 78 тонноһоо дээшэ түмэрэй хаягдаһа суглуулаа. Заводой цехүүдтэ комсомольско прожектор хүдэлдэг. Эдир хүбүүд ба басагад һайнаар ажаллахаяа, Эхэ орондоо туһатай байхаяа оролдоно.

Манайда һураха арга боломжо бии. Хэдэн зуун хүбүүд, басагад ажалһаа һамшангүйгөөр дунда һургуули, техникумүүдтэ, институдуудта һурана. Мэргэжэл дээшэлүүлхэ элдэб янзын курсанууд эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, гурбадахи кварталай туршада 300 гаран залуу хүдэлмэришэдэй разряд дээшэлүүлэгдэнхэй.

Залуушуулай политическэ һуралсалда комсомолой комитет ехэ анхарал хандуулдаг. Мүнөө жэлдэ комсомолой һуралсалай 14 кружок хүдэлнэ. Тэндэ В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал ябуулга, тэрэнэй зохёолнууд, дотоодын ба уласхоорондын ажабайдалай асуудалнууд шудалагдана. Мэргэжэл ехэтэй ба политическэ талаараа бэлэдхэлтэй байһан тула олохон залуу мэргэжэлтэд хүтэлбэрилхы, харюусалгата тушаалнуудта дэбжүүлэгдэнэ. Юрэнхыдөө залуушуулай ургаха арга боломжо манайда яһала бии.

Сүлөө сагаа һонирхолтойгоор үнгэргэхэ ямар олон эрхэ байдал бии гээшэб! Уран һайханай самодеятельность, спортивна мүрысөөнүүд, туристска аяншалганууд, экскурсинууд, хамтаараа кино харалга — эдэ бүгэдэ залуушуулай сүлөө сагаа һайнаар үнгэргэхэ арга олгоно. Совет залуушуулай үдэртэ зорюулагдаһан 750 километрэй мото-уралдаан бүгэдые һонирхуулаа. Революционно, дайшалхы ба ажалай алдар солын газарнуудаар аяншалһан агитбригада 1500 километр ябажа ерээ.

Үнэхөөрөөшье манай залуушуул һайнаар ажаллана, һонирхолтойгоор амарна. Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойдо манай заводой комсомолой организаци ВЛКСМ-эй ЦК-гай Улаан тугта хүртөө һэн. Мүнөө армида алба хэжэ байдаг манай заводой хүбүүд комсомолойнгоо организациин эрхим заншалые үргэлжэлүүлжэ шадахаар байһай гэжэ хүсэнэбди.

Бидэнэр ажалай, таанар сэрэгэй вахтада жагсанат. Эдэ бүгэдэ манай Совет ороной алдар солодо зорюулагданхай.

Мүнөө дэлхэй дээрэ шахардуухан байдал тогтонхой: Вьетнамда эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулга, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада эсэргүү Израилиин хорото ааша, Чехословакидахи социалис байгуулалта үгы хэхэ һэдэлгэ... Эдэ бүгэдэ социалис оронуудай арадуудай һэргэлэн, нягта нэгэдэлтэй, интернациональна уялгадаа үнэн сэхэ байха эрилтэ табина. Социалис оронуудай арадууд, нэн түрүүшээр сэрэгшэд социалис байгуулалтые нюдэнэйнгээ сэсэгы мэтээр сахижа байха ёһотойбди. Совет Буряадай сэрэгшэ хүбүүдтэ бидэнэр иигэжэ хандана[б]ди: «Һэргэлэн байгты, эб найрамдал ба социализм хамгаалха ёһотой буу зэбсэгүүдээ шангаар баригты!»

Мария СОЛЧАТОВА, хүдэлмэришэн,
Валентина ЕМЕЛЬЯНОВА, хүдэлмэришэн,
Бронислав ЧЕБОТАРЕВ, инженер,
Виктор ИВАНОВ, хүдэлмэришэн — **Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив вагон заһабарилгын заводой комсомолшууд.**

Мотострелково ротын сэрэгшэдэй бэшэг

АМГАЛАН АЖАЛЛАГТЫ!

Хүндэтэ нүхэд, ажалшадай олон миллион тоото армиин түлөөлэгшэд! Бидэнэр, Байгалай үмэнэхи сэрэгшэд хүнгэн бэшэ, тон хүндэтэй, харюусалгатай алба хэжэ байнабди. Эхэ оронойнгоо зүүн хилэнүүдэй сахюулда нарин хёрхоор жагсанхайбди.

Дэлхэй дээрэ амгалан бэшэ. Империалистнууд Советскэ Союзда болон социалис лагериин оронуудта эсэргүү хорото ябуулга хэнэ, манай орондо хоро хүргэхын хойноһоо оролдоно. Америкын түримхэйшүүл Вьетнамай эрхэ сүлөөдэ дуратай арадые дарахын хойноһоо эрмэлзэнэ: Израилиин булимтарагшад араб гүрэнэй газар эзэмдэн байһаар, Баруун Германиин үһөө нэхэхые эрмэлзэгшэд ядерна буу зэбсэг тээшэ тэгүүлнэ. Зүүн зүгэйнгөө хилэнүүдые хубилгахын түлөө аяг ааша гаргана.

Эгээ мүнөө үедэ Владимир Ильич Ленинэй хэлэһэн захяа хэзээ хэзээнэйхиһээ хурсаар зэдэлнэ: «...Манай эб найрамдалта байгуулалтые эхилэн зохёоходоо, бидэнэр тэрэниие хэтэ мүнхэдэнь үргэлжэлүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байнабди. Мүн тэрэ зуура, нүхэд, хододоо бэлэн байгты, манай ороной болон манай Улаан Армиин өөрыгөө хамгаалха шадабарие нюдэнэй сүсэгы мэтээр гамнан бэхижүүлэгты...»

Бидэнэр, Эсэгэ ороноо хамгаалагшад, пролетариадай вождиин захяа заабарие хододоо һанажа ябанабди. Тэрэ хадаа хүн бүхэнэймнай зайлашагүй хуули болонхой.

Бидэнэр манай арадай үнгэрһэн үе сагай революционно үйлэ хэрэгүүдые: граждан дайнай геройнуудай шэн зориг, баатаршалгые, фашис дээрмэдэгшэдтэй тулалдагшадай шэн габьяае нарин нангинаар хадагалан һанажа ябанабди.

Бидэнэр, фронтовигуудай алдарта уг заншалнуудые үнэн сэхээр сахинабди, дайсанай урдаһаа хатуу шанга, зоримгой, хайра гамгүй байха тухай түрэлхидэйнгөө захяануудые мартангүй һанажа ябанабди.

Манай подразделениин сэрэгшэд гүрэнэйнгөө ашаг туһые хамгаалхын тула гартаа буу зэбсэг барижа болохоор бэлэн байна. Ленинскэ комсомолой ойн баярай урда тээ Эхэ оронойнгоо үмэнэ манай солдадуудай үгэһэн элидхэл-тангариг тэрээн тухай эли бодоор гэршэлэн харуулна. ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ротынгоо комсомолой суглаан дээрэ бидэнэр дайшалхы шадабари тухайдаа парти, правительство болон совет арадайнгаа үмэнэ элидхэһэн байнабди. Үрэ дүнгүүднай яһала баясан бахархамаар. Алдарта үдэрэй хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудынай сүм дүүргэгдээ, зарим талаараа үлүүлэн бэелүүлэгдэнхэй. Хоёр отделенимнай эгээл эрхимүүдэй зэргэдэ жагсахаар шиидэнхэй. 4 отделенимнай дайшалхы, политическэ һургуулиингаа талаар үндэр һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Тэдэнэй дунда сержант Петелинэй, младша сержант Шумилинай сэрэгшэд эгээл орео даалгабаринуудые бэелүүлжэ шадана.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн үдэртэ һуралсалай 25 отличниг[уу]дай зэргэдэ 30 сэрэгшэд нэмэжэ энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Анхандаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ, стрелок-рядовой Яков Шенгальс, тракторист ябаһан снайпер-рядовой Николай Галкин, армиин урда тээ слесареэр хүдэлһэн рядовой Григорий Бахарев гэгшэд албанай түрүүшын жэл үнгэргэжэ байбашье, дурсагдаһан хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Эдэ нүхэд амгалан ажал дээрэ шалгаржа ябаа. Мүнөө сэрэгшын уялгыешье эрхим һайнаар дүүргэнэд. Мотострелогууд буу зэбсэгээ нарин бэрхээр шудалаа, мэргэн бэрхээр буудажа һураа, мүнөөнэй ямаршье байлдаанай үедэ найдамтай бэрхээр тулалдажа шадаха болонхой.

Һуралсалдаа ахалагша стрелок-рядовой Михаил Филатов эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаа. Тэрэ анха урда тээнь слесарь-монтажник байһан, хоёр жэлэй туршада коммунис ажалай бригадада хүдэлһэн, халаанайнгаа даалгабарие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ ябаһан; мүнөө сэрэгшэдэйшье зэргэдэ түрүүлнэ, солдадуудта үльгэр жэшээ харуулна.

Анха Шэтын областиин туршалга-харуулгын Ононой ажахын хүдэлмэрилэгшэ байһан Владимир Слепченко тракторайнгаа жолоогой орондо снайперай винтовко гартаа барин жагсаа. Алдарта мэргэн буудагшад-фронтовигууд Тулаев болон Номоконовой ёһо заншалые сахин үргэлжэлүүлжэ ябаһан тухайдань тэрээнэй һүүлшын мэргэн буудалгануудай үрэ дүнгүүд эли тодоор гэршэлнэ.

Совет сэрэгшэ бүхэн шанга хүдэр бэетэй, хатуужанги, дайнай поли дээрэ тохёолдожо магад алишье ушарнуудта зэһэнги бэлэн байха ёһотой. Ротодомнай спортсмен-разряднигуудай, ВСК-гай значкистнуудай тоо олошороо. Тэдэнэй абаһан уялганууд үлүүлэн дүүргэгдээ. Младша сержант Пахоменкын алба хэдэг взводойхид сэрэгэй һургуулиин үедэ бэеэ хамгаалха хэмжээнүүдые бэелүүлээ. «Дайсан» энэ бэеэ хамгаалагшадай урдаһаа томо хүсэ табяа. Взводой эзэлжэ байһан газар дээрэ хүшэр хүндэ байдал тохёолдоо. Офицерэй «тулалдаха» аргагүй болоһон тухай ахалагша начальник мэдээсэбэ. Младша сержант Пахоменко бүхы взводые даажа абаба. Сэрэгшэд добтолгые сохижо шадаба.

Мүн бронетранспортерые жолоодогшо младша сержант Савицкий шалгараа. Тэрэнэй машина эмдэрээ, гэбэшье эрэлхэг сэрэгшэ энэ тохёолдоһон бэрхэшээлые тон богонихон саг соо усадхаа. «Байлдаанай» эхилхэ үедэ дайшалхы машина заһабарилагдаһан байба.

Иимэрхүү үльгэр жэшээнүүдые олоор дурсажа болоно. Орёо хүндэ эрхэ байдалда мотострелогууд эгээл ёһото тулалдаанай үедэ ябажа байһан шэнгеэр бэеэ харуулнад.

Ротын сэрэгшэдэй 60 тухай процентнь бусад мэргэжэлнүүдые шудаланхай. Олохон стрелогууд байлдаанай шухала ушарта гранатометчигой, станкова пулемедой наводчигой үүргэ бэелүүлжэ шадаха, харин младша сержант Емельянов, рядовой Дурнев, Чащин болон бусад солдадууд бронетранспортершье жолоодохо мэргэжэл олонхой. Дайшалхы нормативуудые үлүүлэн дүүргэхын түлөө үсэд шанга тэмсэл манай подразделенидэ болоно.

Подразделениин сэрэгшэд политическэ болбосоролоо саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Марксизм-ленинизмын классигуудай удха түгэлдэр зохёолнуудые, В. И. Ленинэй захяа заабаринуудые шудална.

Энэ туйлалтануудынай иигээд лэ хизаарлагдахагүй ёһотой гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Олоһон амжалтаараа дашуурха, һанаагаа амарха гээшэ бидэндэ үгы. Үшөө шиидхэгдээгүй зорилгонууд, дабагдаагүй дабаанууд бии. Совет арадай, газар түбиин бүхы түрүү хүнүүдэй гэгээн гэрэлтэ һайндэр — В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой улам ойртоно. Энэ гайхамшаг үдэрые подразделениимнай бүхы сэрэгшэд һуралсалдаа шэнэ амжалтануудые туйлан, нэрэтэй түрэтэйгөөр тэмдэглэхын тула бэлэдхэжэ байна.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэрилэгшэд, амгалан ёһоор, һайнаар ажаллагты. Эхэ оронойнгоо баялигые арьбажуулагты, экономическа хүсэ шадалыень бэхижүүлэгты. Манай гайхамшаг ерээдүй — коммунизмые зохёон байгуулхы, амгалан ажалаараа ойртуулагты. Бидэнэр, Байгалай үмэнэхи сэрэгшэд, газар уһан дээрэмнай эзэрхэг түримхэйшүүлые хэзээдэшье оруулхагүйбди. Манай хамтын хэрэг юуб гэхэдэ, инаг Эсэгэ оронойнгоо һалбаран хүгжэлгэдэ туһалха, эб найрамдал сахин хамгаалха ёһотойбди. Энэ агууехэ уг зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ зүрхэнэйнгөө хамаг халуун ольһые, бэе гарайнгаа хамаг хүсэ шадалые сүм зорюулнабди. Ленинэй үзэл сурталһ, захяа заабаринууд манай харгы замые гэрэлтүүлнэ, коммунизм байгуулгадаа амжалта туйлаха хэрэгтэмнай туһа тулга болоно. Арми болон арад эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй.

Ротын старшина В. Т. АБРАМОВ, отделениин командир младша сержант **М. М. ГИЗАТУЛИН,** гранатомётчик рядовой **Ф. Ф. НЕУСТРОЕВ,** ахалагша стрелок рядовой **В. Д. ЛАПИДО,** пулемётчик рядовой **В. Н. ЛУЗГИН — Н-скэ частиин мотострелково ротын комсомолшууд.**

ГВАТЕМАЛЫН, ПАРАГВАЙН, ГАИТИИН ПАТРИОДУУДАЙ ТЭМСЭЛТЭЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ

Оронойнгоо эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байхын түлөө тэмсэгшэ революционернүүдые Гватемалада, Парагвайда, Гаитида американ империалистнуудай, тэдэнэй туһамаршадай хашажа хэһээжэ, алажа хюдажа байһантай дашарамдуулан, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ комиссиин заседанида хабаадахаяа сугларһан аха дүү 67 партиин түлөөлэгшэд ехээр дураа гутажа байһанаа мэдүүлнэ.

Хүдэлмэришэд ба таряашадай хүдэлөөе хүтэлбэрилэгшэд Виктор Мануэль Гутьеррес, Рафаэль Тишлер, Леонардо Кастильо Флорес гэгшэд Гватемалада зэрлиг муухайгаар алуулаа. Һүүлэй гурбан жэлэй турша соо Гватемалын хэдэ мянган хүн хүсөөр баригдажа, Гватемалын правительствын ба американ империализмын террористнуудай бүлэгүүдээр хэрзэгы шэрүүнээр туляагдажа зобоогдожо, зэрлиг муухайгаар алуулаа. Һүүлэй наймаан һарын туршада Гаитида хэдэн зуун патриодууд үгы болоһон гү, али ехээр зобоогдоһон, тэдэнэй олонхинь мүшхэлгэ ба сүүдгүйгөөр буудуулан алагдаһан байна.

Хүниие олоор алажа хюдажа, тэдэнэй юрын эрхэ хэрэгсээдэггүй ушарые аха дүү партинуудай түлөөлэгшэд эрид шууд буруушаана. Тэдэнэр Гватемала, Парагвай, Гаити болон Латиин Америкын бусад оронуудта эрэлхэгээр тэмсэжэ байдаг коммунистнууд ба бусадшье патриодуудые хамгаалха, хашажа хэһээжэ, алажа хюдажа байдаг ушарые дары түргэн зогсоолгохо, американ империализмын, тэдэниие дэмжэдэг хэтэрһэн засагта, харата этэгээдүүдтэ эсэргүү революционно тэмсэлшэдтэй һаналаа нэгэдэжэ байһанаа элирхэйлэн гэршэлнэ. Аха дүү партинуудай түлөөлэгшэд коммунистнууд ба бусадшье патриодуудта эсэргүү зэрлиг ааша гаргадаг ябадалые буруушаахыень, тэрэшэлэн империализмда эсэргүү Латиин Америкын арадуудай тэмсэлдэ туһалхыень дэлхэйн олониитые уряална.

1968 оной ноябриин 21

Будапешт.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Ц. Б. ЭРДЫНЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна, совет органуудта удаан саг соо, һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Цырендоржи Будаевич Эрдынеевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө А. БОЛОТОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной ноябриин 22.

ХОНИШОДОЙ ҺУРГУУЛИ

ЗЭДЭ. Манай штатнабэшэ корреспондент В. Клочихин иигэжэ дамжуулна: һаяшаг Петропавловка тосхондохи ГПТУ-гай дэргэдэ аймагай хонишодой һургуули нээгдэбэ. Эндэ аймагай колхоз, совхозуудай хонишод арбаад үдэрэй туршада үйлэдбэриин управлениин зооветеринарна мэргэжэлтэдэй уншаһан лекцинүүдые шагнажа, хонин ажахые хүгжөөхэ зоотехническэ түрүү арга, дүй дүршэлтэй танилсаха юм.

Эндэ эмхидхэгдэһэн хонишодой һургуули хурьга абажа түлжүүлхэ, мүн харууһалха хэрэгтэнь залуу малшадта нилээдгүй туһаламжа үзүүлхэ болоно.

АРАДАЙ, ПАРТИИН ХҮСЭ

БУРЯАД ҮНЭН
НА БОЕВОМ ПОСТУ
ПРАВДА БУРЯТИИ

Эхэ ороноо нарин нягтаар сахижа байхыень арад зомнай тон мэргэн буу зэбсэг сэрэгшэдтээ найданхай.

Ефрейтор Сульженкын алба хэдэг миномётчигуудай расчёт үгтэhэн даабарияа наринаар дүүргэдэг. Тэдэнэр мэргэжэл hургуулияа үдэр ерэхэ бүри дээшэлүүлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: миномётчигууд hургуули хэжэ байна.

Э. СТРЕЛЕЦКИИН фото.

ПУЛЕМЕТЧИГОЙ ХҮБҮҮН

ҺАЙНДЭРЭЙЛ болоходо Сергей Шарапович Цыренов орден, медальнуудаа зүүдэг заншалтай юм. Теэд мүнөө юундэшьеб зарим тэды бодолгото болонхой ябана. Сугтаа дайлалдаhан нүхэдынь hанаандань орожо болоо гү. Зүhэм хилээмэеэ, орёолто мохоорхоёо хубаалдажа ябаhан, дайсанай hомондо дайрагдажа, буугаа адхан унаhан нүхэдынь ой ухаанhаань дэгдэлтэй аал!

Эсэгынгээ нимэ hүртэй бодолгото болоод ябахадань, Виктор заашье абяа гарадаггүй. Бодолынь таhалжа огто болохогүйл. Тиимээр сүлдэрхэдөө, өөрөө хөөрэжэ эхилнэ бээ. Урданай солдат али зэргын эрэлхэгээр фашис бүлимтарагшадтай дайлалдаа гээшэб, мэргэн буудагшын пулемёдой hомонhоо хэды олон дайсад хиргаглааб? Улаан одоной, Алдар солын гурбадахи шатын орденууд, «Шэн габьяатай түлөө» медаль... Шагнал бүхэн тэрэнэй баатарлиг тэмсэлэй hүлдэ тэмдэг лэ.

Эсэгынь таhалга соогуураа нишэ тиишээ яаралгүйхэн гэшхэлнэ. Үлэ мэдэг Виктор тээшээ хараад абахэ юм. Удаань диван дээрэ hуугаад, баhал яаралгүйхэнөөр хөөрэжэ эхилнэ.

— Нэгэ нимэ байлдаа мартагдашагүйб. Шангахан тулалдаанай ашаар фашистнарhаа нэгэ тосхон сүлөөлбэбди. Нилээд үсөөршэбэбди. Добтолхо гэhэн захиралта дахин бууба. Добтолбобди. Игэжэ маниие гэнтэ дахин добтолхо гэжэ дайсад hанаагүй байгаа. Дээрэ ортошоо. Траншей руунь орожо ерэбэбди. Нэгэ томо гэгшын немец солдадтай аhалдашабаб. Тэрэ мини низа дарахаар байна. Теэд гэнтэ гарhаань мултаржа, дары буугайнгаа хүрзөөр толгой руунь hүгэжэрхёо hэм. Хүсэниинь буурабашье, намдаа дахин аhаба. Хайшан гэжэ тэрэниие диилhэнээ гайхагшаб. Дороо даража, гарынь нюргандань хүлеэд, командирта асаржа тушаагаагша hэм,— гэжэ тэрэ хүбүүндээ хөөрэнэ.

Виктор ехэл ханалгатайгаар шагнан hууна. Хатуул саг байгаа hэн хаш. Эхэ оронойнгоо түлөө ехэ тэмсэлдэ ямар шэн баатаршалга гаргаа гээшэб. Тиихэдэ түрөөгүй байhандаа гомдоходол гэнэ. Тэрээн тухайгаа хэлэхэдэнь эсэгэнь:

— Һаяар шамайешье армида абахань ха юм даа. Арми гээшэшни ёhотойл эрэлхэг зоригжолдо hургаха, баатарнуудые хүмүүжүүлдэг hургуули. Дахин дайн дажарай ушархагүйн түлөө, амгалан байдалай түлөө үнэн зүрхэнhөө албаяа хэхэш. Сагай ерээ хада Эхэ ороноо абархын тулада бодохол хэрэгтэй. Зүрхэтэй, эрэлхэг, дайсаниие hамна бута сохихо эсригжолтой хүн болыш даа,— гэжэ хэлээ бэлэй.

Эсэгынь тиихэдэ хэлэhэн үгэ мүнөө Викторэй толгойдонь ходол ородог. Тэрээндэ пулемёт барюулба. Эрхим солдат ябаарай гэhэн эсэгынь юрөөлые батадхаhан тэмдэг болоhон шэнги.

Үнэхөөрөөл залуу сэрэгшэд эсэгэнэрэйнгээ алдарта дайшалхы ёhо заншалые үргэлжэлүүлжэ, үе залгамжалан, албаяа хэнэ ха юм. Рядовой Цыренов ханалгатайгаар hуража эхилбэ. Нэгэтэ ленинскэ комнатодо ороходоо:

— «Манай гол зорилго нэгэн! Сэрэгэй хэрэгтэ ёhотоор лэ hураха шухала» гэhэн уряа уншаба. Хожомыньшье эдэ үгэнүүдые командирынь дабтадаг, комсомолой суглаан дээрэ дахинаа хэлэдэг байба.

Сэрэгэй эрдэм шудалха гээшэ хүндэхэн лэ хэрэг даа. Һураха, ёhотоор hураха... Тиимэ бэлээр диилдэхэ юумэн бэшэ. Пулемёдоо шуналтайгаар шудалба, мэргэнээр буудадаг болобо. Гэбэшье тактическа hуралсалда гараад ябахадаа, ядалдаад абана, алдуу гаргахала hанаха. Тиимэ бэлээр оногдохо юумэн үгы.

Командирынь ехэл бэрхэ хүн байшоо. Ахалагша сержант Рудковский залуу солдадта туhалан, нэмэлтэ хэшээл тэрээнтэй хэдэ дахин үнгэргөө. Викторшье өөрөө ядалдаhандаа дураа гутанги. Тиигэбэшье уруу духа болоогүй, бэеэ шанга барижа, сэрэгшын мэргэжэлые шуналтайгаар үзэжэ эхилээ бэлэй. Бэеэ шадамараар нюун далдалхыень, мэргэнээр буудахыень, добтолгодо бушуу шамбайгаар орохыень командир сэдьхэлээ ханангяар ажаглан харана. Буудалгаар хоёрдохи разрядай мэргэжэлтэй болонхой. Энэмнай солдадай албанай hайнаар үнгэржэ байhые олон талаhаань харуулна ха юм.

Сагшье түргэнөөр үнгэрнэ. Нэгэтэ ахалагша начальник рядовой Цыреновые дуудажа асараад:

— Таниие отделениин командираар томилхо гэлсэжэ байнабди,— гэбэ.

Виктор бодолгото болоно. Иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртэhэндөө баярлабашье, командирай харюусалгын ехэ байhые дары ойлгоно.

Эрдэм мэдэрэлээ улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Һураха, hураха... Тиигээгүйдөө солдадуудые яажа хүмүүжүүлхэбши. Командир гээшэ тиимэл гол уялгатай ха юм.

— Найдабаринетнай харюулхаб!

Һая дайшалхы буудалгаар тактическа hуралсал боложо үнгэрбэ. Командир болоhонhоонь хойшо иимэ hуралсал түрүүшынхеэ.

...Мотострелогуудай байдал түгшүүрилтэй болобо. «Дайсад» нэтэрүүгээр тулалдана, шэнэ хүсэ элсүүлнэ. Тиигэбэшье hаань, сэрэгшэдэй добтолхы хүсэлэл улам эршэдэнэ. Эрид шууд урагшаа дабшана.

Энэ добтолгодо ороходоо Цыренов өөрынгөө «хани нүхэр» пулемёдhоо hалаагүй (тэрэ үедэ пулемётчик үгы байгаа). Командир отделениеэ захиран хүтэлбэрилхэ зуураа, өөрөө шадамараар, мэргэнээр буудажа, «дайсанай» хүсые хюмаруулна. Тэрэ шугын араhаа гараhан ябаган сэрэгшэдые дахуулhан танкнуудhаа заашье hүрдэбэ, айбагүй. Танкнуудые дахаhан ябаган сэрэгые «усадхахыень» гранатомётчик рядовой Аксеновто командир захирба. Тэдэнэй бүри дүтэлжэ ерэхэдэ, гар гранатануудые шэдэжэ оробо. Цыренов өөрөө эгээл аюултай участогуудаар ябажа, команда үгэнэ. Буудалгые зүбөөр эмхидхэнэ...

Ахалагша начальник отделениин хэhэн «байлдаае» hайнаар сэгнэбэ. Энэ магтаал ганса солдадуудай шадабарида зорюулагдаа бэшэ.

Үдэшэлэн би Виктор Цыреновтэй ленинскэ комнато соо ушарбаб. Тэрэ юушьеб бэшэжэ hуугаа hэн.

— Гэртэхиндээ бэшэг ябуулхамни. Эсэгэмни hанаата болоно хаш. Юун гээд бэшэлтэйб даа, ойлгоногүйб.

— Теэд шинии заагаашаар агбаяа хэжэ байнаб гээд бэшыш,— гэбэб.

— Ильичэй заабаряар гээд нэмэжэрхихэдэ яахаб?

— Зүб! Тиигэлши.

Саарhан дээрэ түргэхэн гүйдэлтэйгөөр Виктор шуршагануулжал эхилээ hэн...

Ефрейтор В. ЕРШОВ.

СЭРЭГШЭ НЭРЭЕЭ АЛДААГҮЙ

— Зай, яахабши?—гэжэ колхозой мастерскойн механик эгээн саада углууда ехээр муудашаhан «ДТ-54» трактор тээшэ нюдөөрөө заагаад, солдадай самса үмдэhэн үндэршэг бэетэй хүбүүн тээшэ хараад байба. — Энээниие заhаха гүш, али ондоо машина хүлеэхэ гүш?

Механигай энэ асуудалда ямар бэ даа этигээгүй гү, али бага зэргэ енгэлhэншье гү тамир тухайлаад, Владимирай толгой соо нэгэ бодол түрэбэ. Бүри армида түрүүн алба хэхээ ошоод байхадаа эгээн түрүүн зенитнэ батарейн хажууда ямаршье дүршэлгүй зогсожо байhанаа hанана. Тиихэ үедэнь үнинэй алба хэжэ байhан солдадууд оньhото дайшалхы техникые амарханаар, бэрхээр жолоодожо байгаа агша бэлэй. Энээхэниие хараад, «шадаха гээшэ гүб?»—гэжэ hанаагаа зобоо бэлэй. Шадаа, дүршөө. Үдэр бүри айхабтар ехэ оролдолго, ажал хэhэнэй ашаар лэ эдэ бүгэдэн туйлагдаhан байха. Юрэдөө яагаашье хадаа армиингаа шалгалта амжалтатайгаар дүүргэжэ, сержант нэрэ зэргэтэй Буряад ороноо бусаhан юм.

Мүнөө болоод байхада ажал дээрээ тэрээнhээ бага бэшэ шалгалта дабажа гараха болобо. Тиин энэ хүбүүн механизациин училищи дүүргээд лэ нэгэ хэдыхэн саг соо хүдэлhэн—иимэл дүршэлтэй байба. Тиин гэhээнь трактор үшөө үгэжэ байна. Тиигээшье hаань, энээнhээнь сухарижа болохогүй. Үсэгэлдэр армиhаа ерэhэн солдат хүп иигэхэ эрхэгүй.

— Теэд энэ трактор абахал болоо бэзэб,—гэжэ энэ хүбүүн эрид шиидэнгеэр харюусаба.

Тэрээнhээ хойшо мүнөөхи хүбүүмнай оролдосотойгоор хүдэлбэ. Бүгэдэнhөө урид ажалдаа гараха, бүгэдэнhөө hүүлдэ гэртээ бусаха. Энэ хүнэй оролдосотой, нарин гээшэнь аргагүй. Энэ хадаа Владимир Лющенко гэгшын гурим болонхой.

— Дан ехээр шэмхэлдэг хашартай хүм ши даа. Шүрэб, винтик бүхэниие өөрөө хараа, шалгаагүйдөө hалахагүй,—гэжэ нүхэрынь гэмэрдэг болобо.

— Энэшни хамаагүй, hурахада хүндэ, hүүлдэнь hайн байха,—гэжэ Владимир харюусадаг байба.

Үнэхөөрөөшье хабар Владимир Люценко гэгшын трактор шэнэ машинануудтай аб адли полидо гараба. Мүн эдээнтээл адляар нормоёо дүүргэдэг, үлүүлдэг байба. Һүүлдэнь тарилгын дүүрэхэдэ олон хүнүүдые ахижа гараба. Мүрысөөнэй түрүүшүүлдэ зорюулhан улаан тугханай трактортань налбалзахадань, хамта хүдэлдэг Владимир Радионовынь нүхэрөө амаршалhан байна.

— Нэртэ, нимэ байха гэжэ hанаагүйб, тракторшин үнэндөө хэрэггүй гэжэ тоологдоhон байгаал,—гэбэ нүхэрынь.

Удаадахи жэлдэнь энэл шэгээрээ байба. Машинаая тон hайса заhабарилаад, Лющенко нүхэртээ хамта хабарай тарилгын hүүлдэ мүн лэ түрүү зэргэдэ ороhон байба. Гурбадахи хабарай тарилгын эхилхэдэ, Владимир Лющенко хэрэггүй болоhон үшөө нэгэ трактор «амидыруулаад» байба. Тарбагатайн мастерскойдо тэрэ машинаая

өөрөө асараад, винтик,
хэнниие, бухы частьнуу
нэгээр шаhуу суглуулhа
Игэжэ заhаад, хоёр жэл
трактораараа хүдэлөө. 196
650 гектар элдүүрил
Тиихэдээ 14 центнер
алмаа.

Одоол үнгэрэгшэ хабар
зой правлени шэдитэ
та «Т-74» гэжэ шэнэ трак
Колхозой механизатор
рысөөндэ тэрэ хабар
хадань хэншье гайхаагүй
Дүршэл ехэтэй механи
лонхой ха юм.

Уран гартай, ухаансар
хүн минин байжа шадаб
— Тээ тэрэ хуушан
заhабарилаа hаамнай
лентин Петрович,—гээд
нэгэ хуушан комбайн тэ
гаад, механигта хандаба.

— Болол
даа,— гэжэ
механигынь
саба. Таря
ха техни
ехэл дутуу
Теэд хэн т
заhабарилха
шаахаб даа.
комбайнерну
рээнhээшни
арсана ха

— Би
үзэhүүб,—
щенко то
зангаба. Ми
тэрээндэ h
камаагүйл.

Тэрэ
долоон
болоhон «СК-3» гэдэгтэ
мир одоол үйлэ майлаяа
Мастерской соогоо заhаб
заhабарилжа хүдөө гара
ходонь, эмдэрхысэ эмдэр
Рамань ходол hалаха.
тулиhанай hүүлдэ тэрэ
комбайнаа hөөргэнь масте
асарха баатай болоо hэн.

— Би шамда хэлээ
даа...— гэжэ механик то
hэжэрээ hэн.

— Байгты, байгты, нэгэ
бодомжолхобди,—гэжэ
тор харюусаба.

Үнэхөөрөөшье аргаяа олоб
ханизациин училищиин
баhа нэгэ тиимэ хуушан
оложо рамынь абаба. Эд
хуушан комбайнуудhаа
юумыень суглуулжа, нэгэ
болгобо. Тиигэжэ полидо
hэн. Энэ комбайндаа нэгэ,
гурбан... сезон хүдэлбэ.

Владимир нимэ гурим
лобо: хабар тракторта хү
намартаа комбайнда hууха
са хуряалгын hүүлээр
трактор. Намарай паар
га. Фермэдэ үбhэ тэжээл
Хаанашье хүдэлөө хадаа
зэргэдэ ябадаг хүн.

Мүнөө намаршье Влади
ряа хуряалгые түрүүшүү
гэдэ дүүргээ. Түрүүн
комбайндаа, hүүлээрнь шэнэ
тораар хүдэлхэдөө, Владими
гектарай таряа хуряагаа,
центнер таряа сохёо.

Комбайнаа мастерскойдо
бимсаараа, Владимир тр
hууба. Хүйтэртэр
паар хахалба. Жэл соо трак
раа 662 гектар газар (зя
халалгаар) элдүүрилээ.

Энээндэнь ехээр гайха
шье хэрэггүй бэзэ даа. Сол
жагсаалдаа байhан мэтэ
дүүргэдэг шуу.

Ю. КОР

Улаан-Үдын аймагай
«Советская Россия» колх

АЖАБАЙДАЛАЙ ҺУРГУУЛИ

Албанhаа табигдаhан сэрэгшэдhээ манай подразделениин комсомольскэ организациин секретарь hая бэшэг абаба. Манда механик-жолоодогшоор алба хэhэн Сидоров, Мунгалов, Мункуев гэгшэд иигэжэ бэшэнэ:

«Бидэ Курганскэ машина бүтээлгын заводто хүдэлнэбди. Армида ябахадаа танк шудалhан мэргэжэлнай манда ехэ туhатай байба. Илангаяа хоёрдохи мэргэжэл— слесарь-хабсаргагша бүришье. Танкова сэрэгтэ алба хэжэ байhанаа ерэhыемнай мэдэхэдээ, үшөө слесариин үнэмшэлгэ харахадаа, кадрнуудай таhагайхид угаа баяртайгаар хүдэлмэридэ абаа. Техникэдэ дуратайгаар, мэдэрэл hайнтайгаар маниие hургаhандатнай командирнуудаа бидэ амаршалнабди».

Запаста гараhан сэрэгшэд зүб бэшэнэ. Техникэ шудалха таладань арми ёhотойл hургуули болоhон байха. Теэд армиин ямаршье мэргэжэл техникэтэй сэхэ холбоотой. Илангаяа танкистын мэргэжэл! Механик-жолоодогшо болоhон хүн ямаршье машина хүдэлгэхэ шадабаритай, автотракторна техникэ заhабарилха, ашаглаха талаар дунда hургуулиин эрдэмтэй болодог. Заримандаа слесарь-хабсаргагша гэhэн үнэмшэлгэ барюулагдадаг. Заhабари хэдэг сэрэгшэ электротехник, газо-гагнуурш
ан, токарь болон бусад олон мэргэжэлтэй болодог.

Техникэ шудалhан хүн хаанашье: промышленность, транспорт, барилга, хүдөө ажахыда тон хэрэгтэй бшуу. Тиимэ мэргэжэлтэй бологшодто тусхай дээдэ hургуулида hурахадань хүнгэн байдаг. Иимэ ушар тухай запасай сержант Юрий Кобелев манда бэшээ hэн. Тэрэ нэгэдэхи классай мэргэжэлтэй армиhаа табигдаад, мореходно училищида абтаhан юм. Юрии судовой двигателиин механик болохоор hурана. «Хуу мэдэхэ юумэнни дайралдана. Хүндэ юумэнь огто үгы. Гансал «таба» гэhэн сэгнэлтэ абанаб» гэжэ тэрэ бэшэнэ. Кобелевой дурлаhан мэргэжэлээ олохо таладань армии албан лэ туhалаа, нүлөөлөө ха юм. Иимэ жэшээнүүд олон.

Химик, ракетчик, связист, оператор гэ. али барилгашаншье байг заатагүй техникын орёо оньhонтой холбоотой. Тиимэhээ үзэhэн юумэеэ бүхөөр хадуужа абахые оролдоно. Связистые абаад үзэел даа. Тэрэ угаа орёо радиоэлектронно аппаратура дээрэ хүдэлдэг. Барилгашан-сэрэгшэ. Ямар шухала мэргэжэл гээшэб.

Мотострелогууд, артиллеристнууд техникэтэй холбоогүй аал? Бронетранспортёр, хүсэ ехэтэ тягач, орёо нарин оньhото аппаратура—тэдэнэй ашагладаг зүйлнүүд. Ябаган сэрэг гээшэмнай мүнөө түүхын хэрэг болоо. Мүнөө олон подразделениинүүдтэ тусгаар техническэ кружогууд хүдэлдэг. Тэндэл олонхи солдадууд машина жолоодожо hурана, тэрэнэй оньhон түхеэрэлгэ шудална, мэдэрэлээ дээшэлүүлнэ бшуу.

Физическэ талаараа хүдэржэхэ, ургаха арга боломжо гүйсэд бии.

Арми хадаа эрэлхэг зоригжолой, баатаршалгын hургуули мүн. Манай Эхэ ороной эрхэтэн бүхэн иимэл байха ёhотой. Тиимээр лэ хүмүүжэhэн Талалихин ба Гастелло, Матросов ба Смирнов, Мархеев ба Тулаев гайхамшагта баатаршалга гаргаа ха юм даа. Чехословакида болоhон хэрэг үйлэнүүдэй үедэ совет солдадуудай харуулhан шэн зориг, hайн hайхан сэдьхэл олон түмэндэ мэдээжэ. Тэдэнэр аха дүү ёhоной харилсаанай дээдэ зэргын шэнжэ шанарые харуулаа. Албанайнгаа болзор дүүргэhэн старшина Юрий Андреевэй экипажай гайхамшаг баатаршалга бүгэдэ ниитын домог болоо бшуу. Эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй ами наhа абархын тулада тэдэ өөhэдынгөө ами наhые үгөө ха юм.

Дээдэ зэргын моральна шэнжэ түхэлтэйгөөр хүмүүжүүлгэ хадаа сэрэгэй хүнгэн бэшэ ажал хэжэ ябахадаал туйлагдана. Тэдэнэй баатаршалга юрын хэрэг шэнги болонхой. Ахалагша сержант Валерий Бочков, сержант Виктор Бадейников гэгшэдэй танкаа гурбан хоногой туршада амарангүй заhаhыень отто мартагшагүйб. Яажашье hаань түргэнөөр, hайн шанагайгаар даабаряа дүүргэхэ гэhэн эрмэлзэлгэтэйгээр тэдэ хоёр хүдэлөө бшуу. Даабарита сагhаа холо урдуур заhабаряа дууhаа бэлэй.

Армиин албанда ябагшадай политическэ мэдэрэлынь саг үргэлжэ дээшэлжэ байдаг. Уласхоорондын ба орон доторхи байдалай али олон үйлэ хэрэгүүдые hайн мэдэдэг, тэдэ бүгэдэндэ зүб сэгнэлтэ үгэжэ шададагаар хүмүүжэнэ. Энэ шанарыень Чехословакида ушарhан байдал гэршэлнэ. Ленинэй заабариие үнэн сэхээр бэелүүлжэ ябаhан командирнууд политическэ талаараа хатуужанги, Эсэгэ орондоо бэеэ үгэhэн патриодуудые хүмүүжүүлнэ.

Өөрынгөө сэрэгэй уялгата албанда үнэн сэхэ, марксизм-ленинизмын гүн гүнзэгы сурталаар оюун бодолоо хуяглаhан манай солдадууд болон сержантнууд империалис этэгээдүүдэй ямаршье hэдэлгэтэй эрид шууд тэмсэжэ шадахал.

Мүнөө коммунизм байгуулагша залуу үетэнэй дунда мэнэ hая боро шинелеэ хүдэлмэриин хубсаhаар hэлгэhэн хүбүүд хүдэлжэ ябанал. Тэдэнэр армиин ажабайдалай hургуули шудалhан туладаа, өөрынгөө гараар юушье барижа, хамгаалжашье шадаха гэжэ бидэ hайн мэдэдэгбди.

капитан М. СТЕПАНЮК.

ЖАМБАЛ ТУЛАЕВАЙ ШАНДА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

...Сэрэгшэдэй оло дахин добтолгодо бодохолоорнь лэ, дайсанай пулемёт тодожо абаад буудажа, тэдэниие тэрэ доронь газарта хэбтүүлнэ. Тиихэдэнь фашистнуудай пулемёдой расчет үгы хэхэ гэhэн даабари Жамбал Тулаевта үгтэбэ. Совет мэргэн буушан оройдоол хоёр лэ буудажа, командирай захиралта дүүргэhэн байна...

Шэн зоригтой манай нютагай хүбүүнэй нэрэ фронтынхидто бүлтанда мэдээжэ болоо. Нэгэ байлдаанда аяар хори юhэн фрицүүдые үгы хэhэн тухайнь үльгэр домог болгон хөөрэлдэдэг hэн. Хёрхо нюдэтэй суута мэргэн хамта дээрээ гурбан зуун гушан фашистнуудые хороохон. Тэдэнэйнь гушан баhал мэхэтэй, дүй дуршалтай, болгоомжотой мэргэн буудагшад байhан.

Дайсаниие илахын тула хэдэ мянган мэргэн буудагшад манай орондо хэрэгтэй гэжэ Совет Буряадай суута хүбүүн Ж. Тулаев ойлгодог hэн. Тэрэнэй hургаhан гушан сэрэгшэд Эхэ ороноо хамгаалгын дайнда гитлеровскэ 1442 солдат, офицернүүдые хорооhон байна.

Олон дайсадые үгы хэhэнэйнгээ, эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаhанайнгаа түлөө 1943 оной февралиин 13-да Жамбал Тулаев Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

Буряадай суута хүбүүнэй баатаршалгануудай мүнхэ дурасхаалда зорюулан, манай республика дотор мэргэн буудалгын мүрысөөн жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг болонхой. Энэ жэлдэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ аймаг бүхэнhөө ерэhэн аяар 80 гаран мэргэн буудагшад Советскэ Союзай Герой Жамбал Тулаевай шанда хүртэхын түлөө тулалдаhан байна. Хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаhаа Бэшүүрэй аймагайхид илгаржа, эрхим дүн харуулаа — 1125 очкотой болоо. Хоёрдохи hуури — 1014 очкотой зэдынхид, гурбадахи hуури Хоринин мэргэшүүл эзэлбэд. Хубиин түрүү hууриин түлөө мүрысөөндэ Бэшүүрэй аймагай С. Воронцов түрүүлбэ. Хоринин аймагай С. Гумпылов А. Черных хоёрто хоёрдохи, гурбадахи hууринууд хүртэбэ.

Улаан-Үдын Железнодорожно районой мэргэшүүл хотын спортсменүүдэй дундаhаа илгаржа гарабад. Хоёрдохи hуури Советскэ районой мэргэн буудагшад эзэлбэ.

ДОСААФ-ай республикын комитедэй болон военкомадай хүдэлмэрилэгшэд залуушуултай ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Хурса нюдэтэй мэргэн буудагшадые олошоруулха гэhэн Ж. Тулаевай ёhо заншалые арьбадхаха гэжэ эдэнэр бултадаа ходо оролдожо байдаг.

О. МЕРКУЛОВ,
манай штатнабэшэ корр.

БААТАРАЙ ХӨӨРӨӨЕ ШАГНАНА

Георгий Николаевич Москалевой нэрэ манай республикын ажалшадта hайн мэдээжэ. Зарим хүнүүд тэрэниие Советскэ Союзай Герой гэжэ мэдэдэг, нүгөөдүүлынь уран зураашэ, hонирхолтой графическа хүдэлмэриин автор гэжэ танидаг. Тиимэл хадаа Георгий Николаевич ахамад үетэндэшье, залуушуулдашье хүндэтэй айлшан.

Георгий Николаевич дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүд тухай залуушуулда хөөрэжэ, 40-өөд оной хүнүүдэй — өөрынгөө үетэнэй баатаршалга, Эсэгэ ороноо хамгаалгые ами наhанайм хэрэг гэжэ тэдэнэй тооложо ябадаг тухайнь хэлэжэ, ойлгуулжа үгэхые өөрөө оролдодог.

Һүүлэй үедэ Г. Н. Москалев Улаан-Үдэ городой комсомолой Советскэ райкомой пленум дээрэ үгэ хэлээ, Хяагтын утаhа нэхэгшэдтэй, гурбадахи hургуулиин hурагшадтай, Наушки станциин түмэр замшадтай уулзаhан байна.

Хяагтаар ябахадаа Георгий Николаевич мүн Буряадай уран зураашадай зохёолнуудай нүүдэл выставкын экскурсоводой үүргэ дүүргэжэ ябаа. Энэ выставкэдэ өөрынь зураhан «Шахтер Л
скиин портрет», «1919
«1920 он» гэhэн зурагууд
руулагдаhан байна.

Уран зураашын түсэб,
шалгаар хүн зон ехээр
хобо. Эсэгэ ороноо хамга
Агуухэ дайн тухай,
үетэн тухай хэдэн зураг
зураха зорилготой.

Л. НЕРЕТИНА

Эдэ сэрэгшэд олон яhатанай түлөөлэгшэд;ород, удмурт, белорус, армян. Буряад хүбүүн Башинов (зүүн таладань)—эдэнэрэй хани нүхэр.

Эдэ нүхэд суг хамта ябажа, байлдаанай гал дүлэн соогуур гаража, Эсэгэ ороноо хамгаалhан эрэлхэг хүбүүдэй алдарта жэшээ гээшэ. Иимэл юрын хүнүүд Европые «хүрин тахалай» hабарhаа абараа ха юм. Эдэнэрэй бата халуун хани нүхэсэл дайсаниие илалсаа гэхэдэ алдуу болохогүй.

БИДЭН

Дайн тухай булта юумэн мэдээжэ гэлсэдэгнай буруу гээшэ. Тэрээн тухай олон ном, шэнжэлэл бэшэгдээл юм бэзэ, тиигэбэшье тэдээн соо түүхэдэ үшөө үзэгдөөгүй, 1941—1945 онуудта совет арадай гаргаhан агуухэ сэрэгэй баатаршалгые бултыень харуулхань аргагүй бшуу.

Дайнай хүшэр хүндэ харгыгаар тэрэнэй эхилhэн түрүүшын үдэрhөө дүүрэтэрнь ябагдаа. Дайнай эхилхэдэ би Буряадhаа бүлэг нүхэдтэйгөө Ленинградта, партиин ЦК-гай дэргэдэхи ленинскэ курснуудта hуралсажа байгааб. Булта hурагшад дайнай түрүүшын hаранuудта hайн дураараа фронт ошоhон юм. Агуухэ Октябриин туйлалтануудые, манай зүб хэрэгые хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ большевигүүдэй партиин хүтэлбэри доро олон үндэhэ яhатанай совет арад бодоhон байгаа.

Би сухарилтын хүндэ үдэрнүүдтэ дайлалдажа эхилээ hэм. Орловско-Курска дүхэригтэ немецүүдые бута сохилгодо хабаадалсажа, дайлалдаhаар Одер мүрэн түр
байнаб. Намда, хуушан сол
манай армиин сэрэгшэдэй
олон үндэhэ яhатанай хүб
хани нүхэсэл ямар ехэ хү
гааб гэжэ hайн мэдээжэ.
Европын харгынуудаар п
ска интернационализмын ту
лэр дээрэ үргэн ябажа гараа

Совет арадуудай хани ба
хинан бэхижүүлхэ, өөрын
ной сүлөөтэ, бэеэ даанги б
түлөө, дарлалта болон бого
годо эсэргүү тэмсэгшэдтэй
хамта байха гэhэн Вла
Ильич Ленинэй захяае мана
ти хазагайруулангүй бодото
дээрэнь бэелүүлнэ. Энэ за
дынь Совет Армиин сэрэгш
гинаар дүүргэжэ ябаа.

Фронтдо ябахадаа абх
фото-зурагуудаа мүнөө ира
ранам. Белоруссидахи По
тосхоной түлөө байлдаана
хын урда тээ абтаhан зура
Зайцев, удмурт Вахрушев,
рус Комар, армянин Топол
ряад Башинов—манай оро
дэhэ яhатанай гварди сэр
нэгэ бүлэ. Дайсанаа хайшан

...ЕНИНЭЙ ЗАЯАҺАН НЭГЭДЭЛ

...анкнуудай шанга добтолгые юуншье тэсэхэгүй ёhотой.
...д хуягта машинанууд юундэшье hаатанагүй.
Старшина В. ЮРКИНЭЙ фото.

АГУУ БАГШЫН НЭРЭМЖЭТЭ

Энэ таhалга соо ороходом ямар зохид байдаг гээшэб! Уужам, hаруул, толотомо сэбэр... Ленин багшын портрет урдаhаам сэхэ хараад, бага энеэбхилhэн, урин нюдөөрөө намайе шэртэн: «Амжалташни ямар бэ, Анатолий Иванович?» гэжэ асууhандал. Һанахадам, багшын аялдар зөөлэн үгэнүүд дуулдахадал гэнэ. «Мүнөөдэр буудалгын талмай дээрэ ошооб. Мэргэн буудалгада эрхим гэhэн сэгнэлтэ абааб» гээд багшада элидхэhэн шэнги бодол толгой соомни ороно.

Түрүүшын үе. Хэсүүхэн hэн даа, пулемётчигой мэргэжэл шудалхань. Буудахадаа тэбдэхэш. Һураhан, заалгаhан, оролдоhон юумэмни мартагдашаха. Алдуу... Алдуу... Буудаhан hомонуудни сагаалса дээрэ сараагүй байха. Тиимэ нэгэ урагшагүй буудалгын hүүлээр ленинскэ комнатодо ороод, столой саана уруу дуруу hуугаа бэлэйб. «Бэрхэ пулеметчик боложо шадахагүй хаб даа,—гэжэ дотороо шэбшээб.—Оролдоноб, шал дэмы».

Стендын дэргэдэ ошожо, тэндэ бэшээтэй юумэнүүдые уншааб:

«Ерээдүйн шанга байлдаанда бэеэ бэлдэхэ, сэрэгэй эрдэм ёhотойгоор шудалха гээшэ саг зуура оролдоод, хооhон уряа лозунг хашхарха бэшэ, харин үни удаан, үсэд нэтэрүүгээр, тэсэбэри ехэтэй, журамтайгаар ажаллаха, hуралсаха хэрэгтэй...» Эдэ үгэнүүд намдал хамаатай гэжэ ойлгобоб. Магад би толгойгоо дэмы гунхуулжа, hанаата боложо ябана бэшэ гүб? Һуралсалдаа шанга оролдолго, саг үргэлжын хэшээл гаргажа шадаагүй хаб гэжэ бодомжолбоб. Үнэндөө нэгэ hуужа оролдоод лэ, мэргэн буудалгын мастер бологдохогүй. Хүсэhэн, hанаhанаа бэелүүлхын тула саг үргэлжэ, үсэд хатуугаар, журамтайгаар ажаллаха, hуралсаха хэрэгтэй байна гэhэн ажаглалта гаргабаб.

Мэргэн буудалгын онол аргануудые шудалха хэрэгтэм младша сержант Кисилев туhалба. Өөрөө хамаг сүлөөтэй сагаа сэрэгэй эрдэм шудалалгада зорюулдаг болоо бэлэйб.

Нүхэдэй туhаламжа, өөрымни оролдосо hанаhан хүсэлыем хангаа. Мүнөө дайшалхы ба политическэ hуралсалда шалгарагшадай, тэрэ тоодо мүн миниишье нэрэ стенд дээрэ бэшээтэй. Взводой командирай орлогшо, младша сержант Балагуров ехэл хүхюутэй. Тэрэнэй мэдэлэй сэрэгшэд мэргэн буудалгаараа шалгарна бшуу. Харагша hайт! Манай мотострелогууд ямар хурдаар атакада дабшааб, яаhан мэргэнээр буудааб!

Ефрейтор Катаев—снайпер. Энээнэй буудаhан нэгэшье hомо сагаалса тудангүй ошодоггүй. Дайсан бэеэ нюуха, далдалха, мэхэлхэ гэжэ хэды оролдобошье hаа, энэ мэргэн буудагшын тобшоhоо гайлажа шадахагүй. Амгалан сагай үедэ ефрейтор сагаалса дээрэ өөрынгөө автограф ингэжэ бэшэдэг. Дайнай болоо hаа, тэрэнэй буугай харааhаа нэгэшье дайсан мултархагүй.

Гранатометчик рядовой Полосков нүхэдтэеэ өөрынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдэнэ. «Дайсанай» танкнуудтай гансаараа нэгэтэ бэшэ тулалдаа. Илаад лэ байдаг. Нүхэдтөө тэрэнэй хөөрэхэ юумэ олон байха.

Сэрэгшэ бүхэн спортсмен байхэ ушартай. Сэрэгэй-спортивна элдэб янзын мэргэжэл шудалhан сэрэгшэд угаа олошороо. Сэрэгүүдэй байрлаhан газарнуудта модо, сэсэрлигүүд ехээр таригдаа. Тематическа үдэшэнүүд, соёл болбосоролой ябуулганууд удаа дараалан үнгэргэгдэнэ. Түрүү сэрэгшэд ВЛКСМ-эй зэргэдэ абтаа. Эдэ бүгэдэ Ленин багшын нэрэмжэтэ арюун сэбэр таhалга соо табигдаhан стенднүүд дээрэ харуулагданхай.

Агуу багшын таhалга. Манай парти, правительствын политикые hайшаан дэмжэhэн үнэн зүрхэнэй халуун үгэнүүд эндэ хэлэгдэдэг. Социалис хани барисаанда, эб найрамдалда эсэргүү ябуулга хэдэг империалистнуудай xархис аашые буруушааhан солдадуудай эрид хурса мэдүүлгэнүүд эндэ соностодог лэ.

Мүн эндэ сэрэгшэд сугларжа революциин ветерануудай Ленинскэ гвардиин үнинэй сэрэгшэдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай баатарнуудай, амгалан сагай ажалай түрүүшүүлэй хөөрөөнүүдые шагнадаг.

Мүн агуу багша В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэн, саашадаа дайшалхы ба политическэ hуралсалдаа, сэрэгэй журам бэхижүүлхэ хэрэгтээ бүри ехэ илалта туйлаха байhандаа этигэнэбди. «Түрэл Совет Эхэ ороноо, бүхы социалис лагерие хамгаалхын тулада хэзээдэ бэлэн байнабди» гэжэ манай комсомолой уд... ридагшын хэлэhэн үгэнүүд Эсэг... орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ би... дэнэрэй тангариг шахаа мүн ба... гаа.

Ленин багшын зураг харанаб... Ильич бидэ сэрэгшэд-комсомо... шуудай тоосооe анхаралтайгаа... шагнажа, hайшаан дэмжэжэ ба... hандал намда үзэгдэнэ.

Тиигэhээр байтар хүгжэм зэдэл... бэ. Удаань Ленин багшын урихa... хоолой ханхинажа, пластинка дэ... рэ бэшэгдэhэн тодо hонор үгэнү... дые анхаралтайгаар шагнанабди:

«Улаан Арми илагдашагүй, юу... гэбэл, тэрэ олон миллион таря... шадые хүдэлмэришэдтэй нэгэдхэ... бэ. Тэдэнэр мүнөө тэмсэжэ hураа... нүхэр ёhоной журамтай, мохош... гүй зоригтой болоо. Бага зэрг... урагшагүйдэхэдөө зоригоо хуха... рангүй, дайсанай дарагдаха сага... ойртоhониие мэдэрэн, баатар зо... ригтойгоор тэрээндэ добтолно».

Хэтэдээ мүнхэ Ильич ингэж... бидэнэртэй хөөрэлдэнэ ха юм.

А. СМИРНОВ,
рядовой сэрэгшэ.

ХИЛЭ ЭБДЭГШЭ БАРИГДАБА

Хада уула, ой тайгын дууража байhан харанхы hүни энэ ушар болоо hэн... Гэбэшье застава унтангүй харуулда байгаа.

Дайсан голой уhа оймон, гүрэнэй хилэ дабаа. Бэдэрэгшэ нохой мүрыень оложо ядан, зэмэтэй шэнгеэр hүүлээрээ шарбажа, шүдөө хабиран байгаа бэлэй. Хилын харуулшадhаа гадна, оршон тойрон байhан тосхонуудай колхознигууд, хонишод олон часай бэдэрэлгэдэ хабаадалсаба. Шугы бургааhа, жалга соогуур бэдэрбэд, хилэ дабагша олдохо юумэ үгы.

Энэ бэдэрэлгэ хилын харуулшадта үни удаан шэнгеэр үзэгдэбэ. Туулган хара үүлэд толгой дээгүүрнь тамарна, хүнэй ябаха аргагүй шабар, хүйтэн hалхин нэбтэ үлеэнэ.

Хилын харуулшад шугы руу шэглэбэ.

— Бэе бэеынгээ үгэ дуулахаар, hэргэг ябагты,—гэжэ бэдэрэлгын бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ младша сержант Чамбаев ажаглалта хэбэ.—Баруун гар тээмни Токарев, зүүн гар тээмни Коробейников ябаха.

Абяагүйхэнөөр нэгэ бургааhанhаа нүгөөдэдэ дабшан, хилын харуулшад жалга руу оробод. Нюдэ хадхама харанхы. Хирэ болоод лэ ракетын өөдөө дэгдэхэдэнь, гэрэлтүүлэгдэhэн талмайе hайнаар харахын түлөө тэдэнэр зуг татаад байнад.

Тиимэ нэгэ үеын болоходо Владимир Коробейников хилэ дабагшые обёоржорхибо. Залуу солдат дары дабшажа оробо. Владимир танигдаагүй хүнэй хажууда дүтэлхэтэйгөө зэргэ автомадаа бэлэн бэряад:

— Гараа үргэ,—гээд шангаар захирба.

Хилын харуулшанай урда hүгэдэhэн зольбо хүл дээрээ бодохо шадалгүй hуушаба.

— Гараа үргэ, үгы hааш буудахам!—гэжэ Коробейников дахинаа хэлэбэ.

Нүхэдынь Владимирта дары хүрэжэ ерээ. Гүрэнэй хилэ дабажа ороhон харин тагнуулшанда хёрхо сэрэгшэдэй яба гэhэн тээшэ ошохоhоо бэшэ арга олдохоёо болёо.

...Харин тагнуулшание бэдэрэлгэдэ эрэлхэг зориг, шадабари харуулhанайнгаа түлөө залуу солдат Владимир Коробейников шагналда хүртэхөөр зууршалагдаа.

Майор С. МУРАСОВ.

ХҮНИИЕ АБАРАН...

Юрын лэ хүдэлмэриин үдэрэй hүүлээр сэрэгшэд ленинскэ таhагта сугларба. Заримаинь бэшэг бэшэнэ, нүгөөдүүлынь ном уншана. Тиихэдэ нэгэ столые тойроод, хэдэн солдадууд хараhан кинофильм тухайгаа зүбшэн хэлсэнэ. Лейтенант Матвиенко энэ таhалга руу орожо ерэбэ. Юундэб даа ехээр hанаагаа зобонги, шарайень адаглахада.

— Нүхэд, нэгэ хүнэй ами наhан хилгааhанай эрмэг дээрэ байна,—гэжэ тэрэ офицер солдадуудта хандаба.

Түр зуура булта абяа шэмээгүй. Тиигэжэ байтараа булталаа нэгэ лоро иигэжэ асууба: юун болооб? Хэн яагааб? Ямар туhаламжа хэрэгтэйб? Шэмээгүй болое гэжэ лейтенант гараа үргэбэ.

— Һаалишан Валентина Темникова муу байна. Шуhаниинь ехээр гараа, тиигээд хэбтэhэн больницадань Валентинын шуhантай адли шуhан олдоногүй. Хэн шуhаяа үгэхэ аргатайб?

Булталаа гараа үргэбэ:

— Намhаа абаг лэ.
— Намhаашье...

Врач долоон хүниие илгаба: лейтенант Матвиенко, солдадууд Кушев, Циммерман, Арбузов, Кампон, Максимов, Толстопятенко гэгшэдэй шуhан таараха байба.

Валентина Темниковагай ами наhа абархын тулада врачнууд нэтэрүүгээр тэмсэжэ оробо. Офицер болон солдадууд hанаа үнөөгөө зобонги хүлеэн hуунад. Хүнлөөр үбшэлhэн эхэнэр тухай булталаа бодомжолнод. Минута бүхэнэй удаан гээшэнь.

Таhалга сооhоо врач гаража ерэбэ. Аюул зайсуулагдабалтай гэжэ врачай нюур харахалаа сэрэгшэд тухайлба.

— Темникова эдэгэхэ байха,— гэжэ халаадаа тайлажа байхадаа врач эхэнэр хэлэбэ.

...Валентинын бэеын ямар байhан тухай солдадууд ходо hонирходог байба. Эдэгэжэ эхилээ. Сэрэгшэдэй энэ эхэнэртэй уулзаха саг ерээ. Сэдьхэл хүдэлгэмэ уулзалган. Нюдөөрөө уhа гүйлгэhэн Валентина Темникова гайхаhан хүбүүд тээшэ хараад:

—Ехэ баяр хүргэнэб. Таанад булта минии аха дүү болобо гээшэт. Һайн даа,—гэбэ.

Г. МАХНЮГАЙ
фототекст.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: абарhан эхэнэрэйнгээ хажууда сэрэгшэд байна. (зүүн гарhаа): солдадууд Кампон, Арбузов, Толстопятенко, Кушев, Максимов, лейтенант Матвиенко ба солдат Циммерман. Тэгэн дунданьврач И. Иванова.

ЭСЭГЫН ХҮБҮҮДЭЙ ЖАМА ЁҺО

...а ошохо саг тухайгаа үр... hанаашалдаг нэгэ хүбүүс ...ананаб. «Тэндэл, армиин ёhотойл эрэ болохоб даа», ...сэдьхэдэг юм hэн, тэрэ хү... Юуб гэхэдэ, армиhаа табиг... хүбүүд нилээд томоотойнууд ...бусадаг гэжэ тэрэ этигэ...гаа бшуу. Тиимэhээ уялга... дүүргэhэн нүхэдтөө тэ...олүүдгүй атаархадаг бай... ойлгосотой.

...ан-Үдын шэлэй заводой комсомол хүбүүн Юрии ...овай үнинэй хүлеэдэг үдэ...ршье ерэбэ ха. Ушарынь ...эрэ үдэр хүгжэмэй училищецертнэ зал соо армида хүбүүдые үдэшэлгын баяр боложо байгаа бшуу. Һая...да hургуули дүүргэhэн ...ун олон арбаад тэрэнэй ...түб хотымнай партийна комсомолой хүдэлмэрилэг... ...вет Армиин офицернүүд ...лайнь шэнэ шатада үдэ...өөлэй үгэнүүдые хэлэhэн ...э ушар Юра хүбүүнэй ...э удаан хадуугдаха ёhо... гэхэдэ, үдэшэлгын ёhолол ...рэнэй эхэ, шэлэй заводой Анна Феоктистовна Голо... манай алдарта армиин амжалтатай, дайшалхы ...таа үнэн сэхээр алба хэхы...ундээшье, тэрэнэй нүхэд...сэhэн байгаа.

...а мордогшодые үдэшэл... ёhолол № 56 колоннын хүдэлмэришэд, монтажнигууд Виктор Петров, Николай Санжажапов гэгшэдтэшье мүн лэ удаан hанагдаха ёhотой. Юуб гэхэдэ, оньhожоруулагдамал колоннын коллективэй зүгhөө тус эмхиин кадрнуудай инспектор В. И. Андреева тэдэ хүбүүдтэ амжалта хүсэн, үдэшэлгын дулаан үгэнүүдые хэлэхэтэйгэ хамта, дурасхаалай бэлэгүүдые барюулаа.

Тэрэшэлэн энэ ёhолол дээрэ судна бүтээлгын заводой хүдэлмэрилэгшэ Нэля Сергеевна Стасевич коллективэйнгээ үмэнэhөө армида ошохо хүбүүдтэ хандажа, баярай үгэнүүдые хэлээ. Жэшээлхэдэ, тус заводто ажаллажа байhан техник-электрик мэргэжэлтэй комсомол хүбүүн Владимир Анисимов урда тээнь Владивосток хотодо судна бүтээлгын техникум дүүргэhэн, «Эхэ ороноо хамгаалгада бэлэн» гэhэн спортивна норматив амжалтатайгаар тушааhан байна. Энэ хүбүүнэй хүдэлмэриин газарhаа үгтэhэн бэшэг соо: «...манай заводто ажаллаха үе соогоо өөрынгөө хэрэг зорилгые мэдэхэ мэргэжэлтэ. Даалгабаринуудтаа ханамжатайгаар хандадаг. Бүтээсэтэй...» гэжэ бэшэгдэнхэй. В. Анисимов шэнги хүбүүдээр шэнэлэгдэхэ частиин командовани тон баяртай байха гэжэ сэхэ этигэмээр.

Владимир Анисимов Уhан-Сэрэгэй флодто абтаха байба. Мүн тиишэ Володиин үетэн, прибор бүтээлгын заводой слесарь Гена Баданов ошохо байгаа. Гена арба нэгэн класс дүүргэhэнэйнгээ удаа тус заводто ерээ hэн. Энэмнай эрхим баскетболист, футболист байhан байба. Тэрэшэлэн «Электромашина» заводой токарь, тусхай дунда мэргэлжэлтэй Юрий Залуцкий Совет Армиин зэргэдэ амжалтатайгаар алба хэхэ хүсэлтэйгөөр өөрыгөө бэлэдхээ бэлэй. Тиигэжэ энэ нүхэрнай урда тээнь ДОСААФ-ай республикын комитедэй дэргэдэхи радист-телеграфистнуудай курса дүүргэhэн юм.

«Үйлэдбэриингөө түсэбые хододоо 115—117 процент дүүргэхынгээ хажуугаар, энэ нүхэрнай нэгэдэхи разрядай радист-телеграфист мэргэжэлтэй болоо. Комсомолой эмхиин бүхы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, мүн футбол, волейболоор hайнаар наададаг спортсмен байхаhаа гадна, комсомолой политhуралсалай кружогто hуралсадаг юм»,—гэжэ Юра тухай «Электромашина» заводой комсомолой организациин секретарь В. Шумилов бэшээ hэн.

Ерээдүйн сэрэгшэ Лев Шмеркин тухай суг ажалладаг нүхэрынь, ЛВРЗ-гэй аппаратна цехэй комсомолой организациин секретарь Костюкова мүн лэ магтаалай үгэнүүдые бэшэhэн байна.

Мүнөө жэлдэ армида ошохо хүбүүд тухай мэдээнэй хуудаhануудые иранаб. Тиихэдээ Совет Арминмнай зэргэдэ ямар гайхалтай hайн шэнэ халаан абтахань гээшэб гэжэ дотороо баясанаб. Барандаа элүүр энхэнүүд, hургуулитайнууд, мүн олонхинь Ленинскэ комсомолой гэшүүд байха юм. Америкын Холбоото Штадуудай армида залуушуулые таталгын үедэ ямар ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдодог тухай hаяшаг хэблэлдэ гүймгэ хараhанаа эгээл энэ үедэ hанаадхибаб. Ушарынь хадаа, залуушуулай дунда үлбэр бэетэй, ухаагаар дутуушагуудай олон дээрэhээ, армиин зэргэдэ алба хэхэ зонойнь олохон хуби гарзатадаг байна.

...Военкомат соо байхадамнай нэгэ хүн хүбүүнээрээ hубарилдан орожо ерэбэ.

Энэмни ямар албанда абтахань хаб гэжэ hонирхоhондоо ерэбэб,—гэбэ эсэгэнь.

— Танай хүбүүн Уhан-Сэрэгэй Флодто алба хэхэ,—гээд военкомадай офицер харюусаба.

— Эрхим лэ гээшэ. Би өөрөө найман жэлдэ флодто алба хээ хүм. Харин мүнөө энэмни үргэлжэлүүлхэнь ха юм,—гээд эсэгэнь хүбүүнэйнгээ багжагар мүрые ташаад абаа бэлэй.

...Эсэгэнэрнай амаралтада гаража байна. Тэдэнэй hуурие хүбүүдынь hэлгэнэ. Энэмнай жама ёhо гээшэ бэзэ. Юуб гэхэдэ, эсэгэнэрнай Эхэ ороноо фашизмhаа хамгаалаа, харин тэрэнээ хёрхоор сахижа байха гээшэ—үринэрэйнь ёhо болоно ха юм даа.

Г. БОЛДОГОЕВ.

Владимир АЛАТЫРЦЕВ

МАНАЙ ВЗВОДТО

Үүрэй сайхаhаа эхилээд
Үдэшын харанхы болотор
Взводоймнай сэрэгшэд
Һургуули хэжэл ябадаг юм.
Хүдөө талаар гүйлдэжэ,
Хүрзөөр окоп малтажа,
Хүсэтэй солбон болонобди.
Командирай захиралтаар
Харайлдан урагшаа дабшажа,
«Дайсанай» хэрэмые
Дайлан мэнэ абанабди.
Хүнэгөөр адхарhан бороо соош,
Хүрилэн мушхарhан hалхин соош
Холын маршда гаража,
Автомат буугаа адханхай
Алхалалдажа ябанабди.

Шэрүүн байлдаанай болоо hаа,
Сэрэгшэ хэзээдэ бэлэн даа.
Шуран ракетэ, hомониинь
Сэхэ тудан буухал даа.
Амгалан ороноо сахиhан
Армиин нэгэ взводто
Алба хэжэ ябахадаа,
Сэрэгшын арюун нэрээр
Омогорхон омогорхон байдагби:
Хүшэр даабари дүүргэжэ,
Хүлhэеэ дуhаан дабшахадааш,
Үгышье hаа, минил даа,
Үгтэhэн автомат аршахадааш,
Хаанашье, уhан доро, агаарта,
Халуун губида ябахадааш,
Аба орондоо
Алба хэнэб гэжэ
Алаг зүрхэhөө ойлгонобди.

АЛБА ХЭХЭЭР БЭЛЭН

Буряадай АССР-эй Загарай тосхоной тэгэн дунда, хүн зоной олоороо суглардаг газарта ород буряад хоёр солдадай дүрэ харуулhан хүшөө тодхогдонхой. Энэмнай совет хүнүүдэй амгалан байдал сахиhан сэрэгшэдэймнай hүлдэ тэмдэг гээшэ. Энэ хүшөөгэй дэргэдэ залуушуул ямар нэгэн ажал хэрэгтэ гү, али баатаршалгануудта зориходоо суглардаг, урма зоригоор хүсэ шадалаа зангидадаг.

Эгээл нэгэ иимэ дохёо үнгэрэгшэ намар эндэ үнгэргэгдөө hэн. Ушар юуб гэхэдэ, эсэгэ, эхэнэртээ үдэшүүлэн, бүлэг хүбүүд армида алба хэхэеэ мордоо бшуу. Энэ үдэшэлгэ хаража байхада, Агууехэ Эсэгэ ороноо хамгаалалгын дайндa мордогшо хүбүүдэймнай жагсаал hанагдаа hэн.

Залуу хүбүүдые үдэшэжэ байгшадай дунда майор Баннов байба. Би нэгэтэ майор Банновай тиимэ нэгэ занятн хүүлэжэ байхыень хараа hэм.

Уданшьегүй заняти эхилбэ. Запасай офицернүүд Л. Манзуров, И. Шитин, С. Шмелёв майор Банновай захиралтые нэгэн жэгдээр зэргэлээд байhан дала гаран хүбүүдтэ дамжуулбад. Тиигэжэ нэгэ жэгдэхэнээр алхалалдаан, урилдаан, хүндэ дабалтануудые гаталаан эхилшэнэ. Эдэ бүгэдын забhарта сэрэгэй устав шудалаан болоно, тиигээд ёhото сэрэгэйхидэ адляар буудалдаан, тэмсээн боложо захална.

Залуу хүбүүдэй оролдохые харахада эдэнhээ эрхим сэрэгшэдэй гараха байhаниинь эли байба. Энэ занятнда залуу хүбүүд Д. Калашников, В. Кугадкин, Л. Коноваленко, Д. Очиров, Ю. Зуев болон бусад эрхим дүнгүүдые харуулба. Тиигэжэ районенкомадай hайн дуранай туhамаршадаар абтажа, «Эхэ ороноо хамгалхаар бэлэн» гэhэн значогто хүртэнэд.

Ингэжэ залуушуулые сэрэгэй албанда эрхимээр бэлдэдэгээрээ Загарайн районенкомат Буряадай республика дотор сууда гараhан байгаа.

О. ОЗЕРОВ.

...ТЕРНАЦИОНАЛИСТНАРБДИ

...р дараха гэhэн нэгэл зо... ...й үедэ болоhон олон ушар ...аг. Алинииньшье абаад ...—дайшалхы габьяагай. ...лгын жэшээ.

...ороной эрхэ сүлөөгэй тү...ропын арадуудые богоол...о абархын түлөө манай ...гвардейскэ дивизиин ко...узбег арадай үнэн сэхэ ...генерал-майор Рахимов на... бэлэй. Польшын газар ...анциг шадар дивизиин по...й начальник Александр ...ич Смирнов алуулаа hэн ...оролтые бултыень тооло...этэй. Зүгөөр зүб хэрэгэй ...арhан шуhан арадуудай ...эй хани барисаае бэхи... байна.

...эрэгэй түлөө дайн байл...бодоhон арадай армиин ...сэрэгшэд байhанаа Бу...е хүбүүд, басагад ха... байна. Баренцево далай...а далай хүрэтэр бүхы ...удаар манай нютагаархид ...на. Цырендаши Доржиев, Тулаев, Дарма Жанаев, ...н Оцимик болон бусад олон баатар сэрэгшэдэй нэрэнүүдынь дайшалхы сэрэгэй габьяагай дэбтэртэ хэтэ мүнхэдөө бэшэгдэнхэй.

Өөрынгөө байгуулалтын, хүмүүжүүлгын талаар интернациональна Совет арми гансахан манай ороной арадуудай эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даанги байдалые хамгаалаа бэшэ, мүн Европын олон арадуудые фашис богоолшолгоhоо сүлөөлhэн байна. Үнэhэн болотороо галдагдаhан Польшын тосхонуудые би хараа hэм. Хүн зониие аладаг Триблинкэ гэжэ лагериин пеэшэнүүдэй хара хоолойнуудые хараа hэм.

Ингэжэ тэдэ тосхонуудай үйлсэнүүдтэ үхибүүдэй хонгёо энеэдэнэй дахинаа зэдэлхын түлөө, эндэхи тала дайдада тарян далайн долгилхын түлөө совет солдадууд ами наhаяа үгэhэн байна. Улаан Армиин сэрэгшэдые эндэхи улад зон ямар ехэ баяр баясхалантайгаар угтадаг байгаа гээшэб—сүлөөлэгшэдэй ерэхэдэл арга шадалаараа туhалхые оролдохо. Ой модон соо бидэнэрые Польшын партизанууд угтадаг hэн—оршуулагшагүйгөөршье бэе бэеэ ойлголсодог байгаабди.

Эдэ бүгэдэ тухай hүүлэй үедэ минии hанаанда ходо ородог. Империалистнууд социалис оронуудай хани нүхэсэл, холбоо барисаа эбдэхэ Чехословакидахи контрреволюциие дэмжэжэ, капиталис байдалда бусааха hэдэлгэ гаргаhан байна. Иимэ бэрхэшээлтэ байдалай тохёолдоод байхада мүн лэ совет сэрэгшэд өөрынгөө интернациональна уялга дүүргээ—социалис туйлалтануудаа хамгаалха хэрэгтэнь Чехословакиин ажалшадта туhалаа.

Германида дайгаа дүүргэжэ байхадаа, дэлхэй дээрэ шэнэ дай үүсхүүлхэгүйбди гэжэ бидэнэр тангариглаhан байнабди. Энэ тангаригтаа бидэнэр үнэн сэхэ зандаабди. Дэлхэйн арад зон манай оронине ажалшадай эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даанги байдалые. эб найрамдалые хамгаалха түгэс хүсэн гэжэ харадаг. Социалис лагериин арадуудай эрхэ сүлөөдэ, социализмын туйлалтануудта добтолхоёо hэдэгшэдтэ манай түрэл арми шанга сохилто үгэхэ байха.

А. БАШИНОВ,
гвардиин запасай майор.

Зураг дээрэ: дивизиин парткомиссиин заседани. Запасай гвардиин майор Башинов зүүн гарhаа нэгэдэхи. Дайнай гал дүлэн соогуур гарасалдажа, фашистнуудай эшээн байhан Берлиндэ дайсанаа даралсаhан нүхэр Башинов энэ статьягай автор болоно.

Мэргэн ракетэ дэгдэхэнь. Һүүлшын заабаринуудые командир үгэнэ.
ТАСС-ай фото.

ЖОЛООШОН БАЙХА ИИМЭЛ ДАА

Буряад орондо Совет засагай тогтоһоор 45 жэлэй ойн һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан театральна жагсаал Улаан-Үдын стадион дээрэ харуулагдаһан юм. «Орленок» гэжэ композици харуулһан колоннын эгэн түрүүшын машиные нэгэдэхи классай сэрэгэй жолоошон младша сержант Владимир Яковлев жолоодожо ябаба. Дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдэ эрхим дүнгүүдые туйлаһанайнгаа, сэрэгэй эрхим журам хараалһанайнгаа түлөө иимэ нэрэ хүндэдэ тэрэ хүртэнхэй.

Подразделениин бүхы колоошод Владимир Яковлевһаа жэшээ абадаг. Албанайнгаа хоёрдохи жэлэй эсэстэ нэгэдэхи классай мэргэжэлтэн болохо гэжэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Младша сержант оролдосотой байһан тула урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэжэ шадаа бшуу. Энэ жолоошоной мэргэжэл шадабарида ямаршье солдат атаархажа болохо. Яковлев хуягта машинаяа хуурай газар, уһан дээрэшье адли бэрхээр жолоододог.

Уһанда абтаһан хүршэ тосхоной хүнүүдтэ туһалхаяа түргөөр ошохо гэһэн захиралта подразделениин командир нэгэтэ абаба. Хүн зон аюулай һабарта орохоёо байгаа. Солдадууд эрэлхэг зоригтойгоор туһалжа эхилээ. Младша сержант Яковлев уһанай тэг дунда байһан хүнүүдые аюулгүй газарта зөөнэ. Юумэ ехээр ашаһандаа уһан соо шэнгэхэ болоһон нүхэрэйнгөө машиные тэрэ гэнтэ обёорбо. Машина дээрэ байһан эхэнэрнүүд ба үхибүүдые уһанай долгин абаашахаа байһан шэнгеэр үзэгдэбэ. Яковлев нэгэ хэды секунда соо нүхэрэйнгөө машинада хүрөөд, зарим хүнүүдыень өөрынгөө машина дээрэ гаргаа бэлэй.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн тактическа һуралсал дээрэ младша сержант Яковлев баһа шалгараа. Хүшэр хүндэ, багахан харасатай харгыгаар урагшаа ябахадаа гү, али сухарихадаашье дээдэ классай мэргэжэлтэй байһаниинь элирээ тодороо һэн.

Тактическа занятида шалгарһанайнь түлөө младша сержантда командир баясхалан хүргэбэ.

Лейтенант.
КРАЙВАНОВ.

УСТЬ-ОРДЫН ҺОНИН

Округой түб Усть-Ордынский тосхон жэл бүри гоё һайхан болоно. Энэ жэлдэ олон байратай хоёр шэнэ гэр ашаглалгада үгтөө. Ерэхэ жэлдэ 24 байратай гурбан дабхар гэр толлогдохо юм.

Гадна 1969 ондо 64 байратай гэр, Совет байшан баригдажа эхилхэнь.

Тиихэдэ 58 айлшадай байха гурбан дабхар гоё һайхан гостиница мүнөө баригдажа байна.

* * *

Боохон тосхондо һаяар шэнэ һайхан кинотеатр ашаглалгада үгтөө. Түрүүшын сеансын урда Боохоной аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Н. Артемьев харагшадые амаршалаа.

Кинотеатр 300 хүнэй һууритай, «Тарян» гэжэ нэрэтэй юм.

Мүн энэ аймагай Оһо тосхондо культурын байшан, Үбэсын совхозой түбтэ 380 һууритай дунда һургуули ашаглалгада үгтөө.

Нигэжэ Братска далайн эрьедэхи айл нютагуудта шэнэхэн тэрнүүд, үйлэнүүд, культурын гуламтанууд олошоржо байна.

* * *

Эхирэд-Булагадай аймагай Гахан нютагайхид энэ жэлдэ хоёр дабхар шэнэ һургуули толлоо. Эндэнь Байтогай совхозой хүдэлмэришэдэй, мүн бусадшье нютагуудай 400 шахуу үхибүүд һуралсана.

Округой бүхы гурбан аймагуудайхид телевизорээр Москвадахи, хилын саанахишье дамжуулгануудые хараха аргатай болоо. Һаяар Баяндай тосхондо телеретрансляторай түхеэрэлгэ баригдажа дүүрэхэнь.

* * *

Боохон, Алайраар уран зугаата хатар зэдэлжэ, хуушанай бэйн һайхан ёһо заншалые магтан дурдана.

Бэлшэрэй совхозой залуушуулай эмхидхэһэн хатарай бүлэг округтоо мэдээжэ юм. Комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан областиин фестивальда хабаадаха шанда хүртөө.

Боохоной культурын байшангай уран һайханай бүлэгэйхид һаяар нэгэ акттай «Бессмертие» гэһэн балет табижа, харагшадые ехэтэ һонирхуулаа, магтаал һайшаалдашье хүртөө.

И. МУРУЕВА.

ҺУРГУУЛИИН БУЛАН

СПОРТИВНА ХУБСАҺАН ДУТАЛДАН

Эрхүү мүрэнэй хойто бэедэхи талын дунда оршоһон Түнхэн тосхон. Оройн намарай сэлмэг наруули нэгэ үдэр эндэхи дунда һургуулида хүрэжэ ерэбэбди. Урогой һүүлээрхи забһарлалгын үе. Бүлэг багахан хүбүүд юуншьеб тухай үрдилдэн байжа шанга шангаар хөөрэлдэнэ. Мехикэдэ болоһон бүхэдэлхэйн олимпийскэ наадануудые телевизорээр хараһан, спортивна газетэ уншаһан тухайгаа тэдэ дуу дорьбоотойгоор хөөрэлдэнэ, заримдаа арсалдаадшье абана. «Леонид Жаботинский дэлхэй дээрэ эгээл хүсэтэй хүн байһанаа дахин харуулаа», «Наташа Кучинская гимнастикаар эрхимлээ...», «манай баскетболистнууд Югославиин командада 61:63 тоотойгоор шүүгдэнэ» гэлдэн байжа эдиршүүлэй хөөрэлдэхэдэ, тэдэнэй спортоор хэды ехэ һонирходог байһые ойлгожо мэдэхээр. Нээрээшье эндэ спортдо дуратайшуул олон. Һурагша бүхэн физкультурник юм гэжэ комсомолой эмхиин секретариин хэлээшэ ушартайхан байба. Түнхэнэй һургуулиин туристнууд үнгэрһэн зун аймагтаа түрүү, республикадаа 3-дахи һуури эзэлээ. Мүн эндэ бусад янзын спортоор аймагай чемпионууд олон. Жэшээнь, 10-дахи классай һурагша Оля Сорина холо зайда урилдалгаар республикынгаа суглуулагдамал командада оронхой. Валя Назимова утые харайлгаар аймагһаа холо гадуур суурхадаг. 10-дахи классай һурагша Леня Кобелев үнгэрһэн зун Шэтэдэ болоһон зональна мүрысөөндэ хабаадалсажа, 1.500 метр зайда гүйхэдөө, хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Харин Саша Педорин 3000 метрэй зайда урилдалгаар аймагай чемпион болонхой. Түнхэнэй һургуулиин конькишан үнгэрһэн үбэл аймагтаа эрхимлээ юм. Илангаяа 10-дахи классай һурагша Люда Бондарь ехэ амжалта туйланхай. Тэрэ конькигаар бүхы зайда түрүүлжэ аймагай чемпионкын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байгаа.

Тус һургуулида хүндэ атлетикээр һонирхоошодшье үсөөн бэшэ. 10-дахи классай һурагша Валерий Зверев, 9-дэхи классай һурагша Лёня Усольцев гэгшэд штанг үргэхэ нилээдгүй шадабаритай болож ябана. Эдэнэр аймагайнгаа эгээл хүшэтэй хүбүүдэй тоодо оролсоно. Мүн бага классуудһаашье бэрхэ спортсменүүд урган гаража ябана. 7-дохи классай һурагша Алексей Закаменский конькигаар, волейболоор үндэр шадабари харуулжа эхилэнхэй.

Энэ намаршье Түнхэн тосхоной эдир спортсменүүдтэ амжалта асараа. Һаяхан «Саян» гэжэ аймагайнгаа газетын шанда хүртэхын түлөө заншалта урилдаанда түрүүлжэ дамжуулгын кубогта хоёрдохёо хүртэбэ. Хойто хабар болохо энэ заншалта урилдаанда дахин түрүүлжэ шадабалынь, тус кубок хэтэ мүнхэдөө Түнхэнэй һургуулида хадагалагдажа байха, үлөөгдэхэ юм. Энээниие туйлаха бэрхэтэйшье һаа, эдир спортсменүүд «мүнхэ кубогта» хүртэхэ байһандаа этигэнэ. Мүнөө дээрээ тэдэнэр бэе махабадай хүгжэлтэ абаха һуралсалайнгаа программа гаража, элдэб һорёо туршалгануудые үнгэргэнэ, үндэр шадабари туйлаха арга шудална.

Эдир спортсменүүдэй энэ урма зоригжолые бадаруулан, тэдээниие үндэр шадабарида һургаха хэрэгтэ Галина Доржиевна Таряшиновагай нилээдгүй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байһые тэмдэглэхэ шухала. Тэрэ үнгэрһэн жэлдэ Түнхэнэй һургуулида практика гараха зуураа, спортын хүдэлмэриие шэнэдхэн һайжаруулһан, олон эдир спортсменүүдые зунай сезондо бэлэдхэһэн байха юм. Энээнэйнь ашаүрэ — үнгэрһэн зун хэдэн олон һурагшадынь гансашье аймагтаа бэшэ, мүн республикаһаа гадууршье шанга мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа, түрүү һууринуудые эзэлһэн байна. Мүнөө Галина Таряшинова багшанарай институдай спортфак дүүргээд, энэ һургуулидаа бусажа, эдиршүүлэй дунда физкультура гээшые хүгжөөхын түлөө ехэл урма зоригжолтойгоор хүдэлжэ эхилэнхэй. Энэнь һургуулиин коридор соогууршье ябажа харахада эли мэдэрэгдэнэ. Түрүүн юрэдөө эндэмнай спортивна һургуули бэшэ гү гэжэ һанахаар. Спортивна секцинүүдэй хүдэлмэриин график, яажа зүбөөр һорилго хэхэ, бэе махабадаа хатуужуулха, элүүр энхэ, баяр омогтой ябаха арга нүхэсэл — физкультура тухай мэдээжэ мастернуудай, медигүүдэй зүбшэлнүүдһээ буулгабаринууд тусхай бюллетень болгогдожо, зурагуудаар шэмэглэгдэнхэй. Мүн ондоо нэгэ фотомонтаж хэнэйшье анхарал татамаар. Журналнуудһаа абтаһан үнгэтэ фото-зурагуудта мэдээжэ спортсменүүд харуулагдана. Теэд зурагуудай доогуур тосхоной һурагшадай нэрэнүүд... Жэшээнь, ямаршьеб бэрхэ шадабаритай спортсменэй утые харайлгые харуулһан дүрэ зурагай доронь — энэ талаар һургуулиһаа, аймагһаа гадуур суурхадаг Валя Назимова, харин мүльһэн елүүр харгыгаар табилуулан, конькигаар урилдаашадай түрүү зэргэдэхи тэгшэ сэбэр бэетэй басаганай тушаа энэ һургуулиһаа аймагай чемпионка Люда Бондарь... Фото-зурагууд дээрэхи спортсменүүд доронь нэрлэгдэһэн һурагшадтай адлишуу түһөөтэй байһаниинь дэмы бэшэ. Физкультурын багша һурагшад тушаагаа тусгаар зурагуудые шэлэжэ, фотомонтаж хээ бшуу. Эдэ үнгэтэ фото-зурагуудые һурагшад булта һонирхон харадаг. Тиин эдэ зурагууд эдир наһатанда спортын һайханиие харуулан ойлгуулна, тэдэниие физкультурада дурлажа һургана бшуу. Гадна «Манай эрхим спортсменүүд» гэһэн фотостенд хэгдэнхэй. Эдэ бүгэдые физкультурын багша Г. Д. Таряшинова эмхидхэжэ, комсомолшуудтай хамта хэһэн байна. Ойрын сагта тусхай стенд хэгдэжэ, тэндэнь элдэб мүрысөөнүүдтэ Түнхэнэй һургуулиин эдир спортсменүүдэй шалгарһан дипломууд, грамотанууд болон кубогууд табигдаха юм.

Тосхоной һургуулида уужам һаруул спортзал бии. Энэнь үбэлэй сагта баскетбол, волейбол, теннис болон бусад зүйлэй һореонуудые үнгэргэхэ арга боломжо олгоно. Баскетболоор, волейболоор эндэхид бусад һургуулинуудай командануудтай уулзалгануудые үнгэргэхэдөө, нэгэнтэ бэшэ илалта туйладаг. Гэбэшье футболоор эндэхид үшөөл үндэр шадабаритай болоодүй юм ха. Эдир футболистнууд һорёонуудые үнгэргэжэ, энэ нааданай онол арганууды үсэдөөр шудална.

Эдиршүүлые спортдо олоор хабаадуулха гээшэ мүнөөнэй шухала зорилго мүн. Түнхэнэй һургуулиин 5—10 классуудай һурагша бүхэн элдэб секцинүүдтэ хабаадуулагданхай. Класс бүхэндэ шахуу волейболой гү, али баскетболой командануд. Хурдаар гүйгшэд, утые-үндэрые харайгшад бии. Иигээд байхадаа бэрхэ спортсменүүдэй һургууляа дүүргэжэ ошоходо, өөрыень һэлгэхэ тамиртайшуул дороһоо урган гаража байһаниинь сохом.

—Удаадахи жэлнүүдтэшье һургуулиингаа нэрые хухалхагүйн түлөө эдир спортсменүүд бэеэ бэлдэжэ, шадабаряа нарижуулна. Илангаяа 7-дохи «А», 8-дахи «Б» классуудай эдир спортсменүүд ехэ найдабари түрүүлнэ. Эдэнэр спортдо дуратайшуулай класс гэжэ дэмы нэрлүүлдэггүй ха юм, — гэжэ Галина Доржиевна хөөрэнэ.

Һаяхан ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан 5—10 классуудай һурагшадай хабаадалгатай ниитын урилдаанда, баскетбол, волейболоор уулзалгануудта эдэ классуудай спортсменүүд һайн үрэ дүн туйлаа.

Иигээд үбэлэй спортын хаһа эхилхэнь. Түнхэнэй һургуулиин конькишад болон санашадые һонирхолтой урилдаанууд, холо, ойрын һургуулинуудай эдир спортсменүүдтэй нүхэд ёһоной уулзалганууд хүлеэнэ.

Зүгөөр эндэ тохёолдоһон бэрхэтэй ушар байдал тушаа тогтон хэлээгүйдэ аргагүй. Энэл ушар шалтагаан һурагшадые олоорнь физкультура, спортдо хабаадуулха хэрэгтэ һаад түбэг татана. Юуб гэхэдэ, һургуулинуудта спортивна зэр зэмсэгүүд, хубсаһа хунар дутана. Жэшээнь, һургуулинууд хоорондын гү, али аймагай мүрысөөндэ өөһэдынгөө командые табиха хэрэг гарахада таарууу хубсаһа бэдэржэ хэды ехээр туг... логдодог гээшэб. Спорти... могүй (хубсаһагүй) спорт... мүрысөөндэ хабаадуула... бшуу. Харин хэрэгтэй хуб... дые Түнхэнэй аймагай маг... та, Улаан-Үдэ болон Эрх... дошье олохонь бэрхэтэй. ... спортсменүүдтэ зунай хуь... саһан, үбэлэй дулаан хубса... рэгтэй. Эдэ зүйлнүүд жэл... удаа үсөөхэнөөр асарагда... шье, ажалай хубсаһа хэхэ... ралдаһан лэ хүнүүд худал... шадаг. Спортивна хубсаһа, з... сэгүүд гансашье Түнхэнэй һ... лида бэшэ, мүн Толтойн, Т... Жэмһэгэй, Хэрэнэй болон ... һургуулинуудта дутана. Мү... магай бүхы дунда һургууль... дээдэ эрдэмтэй физкуль... багшанар хүдэлнэ. Эдэнэр... гажа ябаа залуу үетэниие ба... хабадай хатуужалтайгаар, ш... солбоноор хүмүүжүүлхэ ... бүхы бэлиг шадабаряа зори... шиидэһэн залуу мэргэжэл... нүүд болоно. Тиимэһээ ... оролдолгые али болохоор ... спортын хэрэгсэл зүйлнү... һургуулинуудые хангадаг ... шухала. Физкультура, с... хүгжөөхэ хэрэгтэ һургуули... айхабтар ехэ үүргэ тухай ... эй ЦК-гай тогтоол доторш... данхай бшуу. ВЛКСМ-эй 50 ... ойдо зорюулагдаһан ком... ЦК-гай баярай Пленум ... КПСС-эй Генеральна се... Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэд... сашье нэгэ хэдэн онсо бэр... лые һурган дэбжээхэ бэш... физкультура, спортдо хүн... ниитэ олоор хабаадуулдаг ... гээшэ эгээл шухала зорил... гэжэ заагаа. Тиимэһээл ту... һургуулинуудые спортын ... хунар болон бусад хэрэгс... дээр бүрин хангадаг болохо ... республикын гэгээрэлэй ми... ство худалдаа наймаанай ... нуудтэй хамта зохихо арга ... бэелүүлхэ ёһотой.

Д. ДУГАР...
Курорт «Аршан».

ВСМ-эй президиумэй шиидхэбэринүүд

Лахти (Финлянди) городто Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет Президиумэй ээлжээтэ сесси болоод, һаяхан дүүрэбэ. Сесси хэдэ хэдэн шухала документнүүдые: Вьетнам тушаа дэлхэйн арадуудта хандалгые, Дүтын Зүүн зүг тушаа резолюциие, гэрэшэлэн эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй хорин жэлэй ойтой дашарамдуулан эб найрамдал хамгаалха зорилгоор 1969 ондо бүхэдэлхэйн ассамблейе зарлаха тухай хандалгые батлан абаа. Ази, Африка ба Латиин Америкэдэхи оронуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дэмжэн, Европодохи аюулгүй байдалай түлөө эб найрамдалай тала баригшадай хэхэ тэмсэлэй бодото асуудалнуудаар һанамжа дурадхалнуудые сесси хараалаа.

Мүнөө үедэ шухалын шухала асуудалнуудай табигдаад байхада, Бүхэдэлхэйн Совет хадаа эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй харилсаа холбоо болон нэгэдэмэл ябуулга бэелүүлхэ замуудые зүбшэн хэлсэхын, бэдэрэн олохын тулада Берлиндэ 1969 оной июньдэ болохоёо байһан бүхэдэлхэйн ассамблейе эмхидхэлгэдэ туһалхыень эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг бүхы организацинуудые, бүлэгүүдые болон тус тус хүнүүдые уряална.

(ТАСС).

Нэгэдэл хангаха шухала

СОФИ. (ТАСС). Эмхи гурим алдахуулха гэһэн хитад хүтэлбэрилэгшэдэй эндүүтэй ябуулгануудһаа уламжалан, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ гараһан арсалдаа алтасалдаанууд тухай асуудалаар Экводорой Коммунис парти марксизм-ленинизмые хамгаалха эли тодо интернациональна хараа бодол баримталдаг юм гээд Экводорой Коммунис партиин ЦК-гай секретарь, ЦК-гай Гүйсэдхэхэ Комитедэй гэшүүн Элиас Муньос «Работническо дело» гэжэ газетэдэ бэшэнэ гээд БТА агентство мэдээсэнэ.

Манай баримталдаг хараа шугам уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые, мүн империализмда эсэргүүсэн, арадуудай хэдэг тэмсэл шангадхахада тусгаар шухала болоно гэжэ биднэй тоолодог нэгэдэлые али болохоор бэхижүүлгэдэ туһалха зорилготой. Мао Цзэ-дун түрүүтэй Хитадай Компартиин хүтэлбэрилхы бүлэгэй можо болохо гэһэн ябуулгануудые биднэр эрид шууд буруушаанабди, марксистеко-ленинскэ гол ёһонуудта үнэн сэхэ байһанаа лабланабди гээд тэрэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

Чехословакида болоһон үйлэ хэрэгүүдэй үедэ табан ороной Коммунис партинуудай хэһэн ябуулганууд тухай тогтохоодоо, Советскэ Союзай, ГДР-эй, Польшын, Венгриин болон Болгариин шэн зоригто туһаламжые тэрэ доронь биднэр дэмжэһэн байгаабди. Эквадор арад, ажалшад ба студентнүүд Чехословакида туһаламжа үзүүлхын тулада социалис оронуудай абаһан хэмжээнүүдые һайшааһан байна гээд Э. Муньос мэдүүлнэ.

Экводорой Компартиин VIII съездһээ хойшо тэрэнэй нэгэдэл бүри һайжараа, уласхоорондын коммунис хүдэлөө нэгэдүүлгэдэ туһалха арга боломжонь бүри дээшэлээ гээд Э. Муньос тэмдэглэһэн байна.

ГУЙЛТА БУРУУШААГДАБА

АФИНА. (ТАСС). А. Панагулисые саазалан алаха гэһэн шиидхэбэриие «үндэһэ баримтагүй» байһан дээрэһээнь шэнээр хаража үзэхэ, тэрэниие дүүргэлтэ болголтые хойшолуулха тухай гэмнэгдэгшын адвокадай бариһан гуйлтые Грециин Верховно сүүд буруушааһаа. Армиһаа зугадаа, правительствада эсэргүү ябуулга хэе гэжэ гэмнэн А. Панагулисые саазалан алаха тухай шиидхэбэри Грециин Верховно сүүд энэ оной ноябриин 17-до хоёрдохёо гаргаһан байна.

Панагулис Афиныг түрмэһөө Эгина арал дээрэ ноябриин 21-дэ абаашагдаа.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • ХИЛЫН ГААНАҺАА • РАДИО

Нэгэн доро хэгдэһэн гурбан операци

ПАРИЖ. (ТАСС). Нэгэ хүнэй зүрхые ба хоёр бөөрые ондоо хүнүүдтэ табиха операци Чилидэ хэгдэбэ.

Франс Пресс агентствын корреспондентын Вальпараисоһаа мэдээсэһэнэй ёһоор «Адмирал Нефф» гэжэ больницын бүлэг врачнууд операци хэһэн байна. Автомобильна гэмтэлгын үедэ наһа бараһан 14 наһатай хүбүүнэй зүрхэн 32 наһатай Доминго Роа Оната, наһа барагшын үрөөһэн бөөрэнь Пауль Ольборнес Вэгэдэ, нүгөөдэ бөөрэнь Хосе Веласкес Тапиада табигдаа.

Энэ хадаа ондоо хүнэй зүрхэ табилгаар Чилидэ хэгдэһэн гурбадахи операци болоно.

США-да демократи удхаяа гээжэ байнхай

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Американ нациин һанал бодол уруу дуруу бэлонхой, манай демократи удха'яа гээжэ байна» гээд Холбоото Штадуудай мэдээжэ ниитын ба политическэ ажал ябуулагша Норман Томас мэдүүлнэ.

США-да социальна ба политическэ «дурагүйдэлгэнүүдэй» гарадаг шалтагаанууудай нэгэн -вьетнам арадта эсэргүү дай үүдхэһэн хэрэг мүн.

Уласхоорондын валютна конференци хаагдаба

БОНН. (ТАСС). Капиталис оронуудай валютно-финансова байдалда тохёолдоһон хүндэ хүшэр бэрхэшээлые дабаха зорилготой хэмжээнүүдые Бонндо зүбшэн хэлсэһэн томо капиталис оронуудай түлөөлэгшэд хоёр миллиард долларой уласхоорондын урьһаламжа Франциде үгэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа. Баруун Германиин маркын үнэ дээшэлүүлэгдэхэгүй. Хараалагдажа байһанай ёһоор франкын сэн хороогдохо гү, али үгы гү гэжэ конференциин һүүлээр соносхогдоогүй байха юм. Гурбан үдэр соо Бонндо болоһон уласхоорондын валютна конференциин гол дүнгүүд иимэ байна.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

14 час 25 минутаһаа «Искорка» гэһэн пионернүүдэй телевизионно журнал харуулгаар Улаан-Үдын телестуди хүдэлмэреэ эхилхэ. 15 часһаа 21 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 15 час 05 минутаһаа ЦСКА—«Спартак» командануудай хоорондо хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн харуулагдаха. 18 часһаа Эрхүүгэй телевидениин студиин программа. 19 час 30 минутаһаа кинопанорама. 21 часһаа уран һайханай фильм.

Ээрхэг түримхэй ябуулгые уласуудай зүг... тодорхойлгодо США һаад ушаруулна

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ээрхэг түримхэй ябуулгые уласуудай зүгөөс тодорхойлхо талаар комитедэй хэжэ байһан хүдэлмэриие таһалдуулха зорилгоор американ делегаци ООН-ой Генеральна Ассамблейн зургаадахи комитедтэ ехэ һэдэлгэ гаргана. Ээрхэг түримхэй ябуулга тодорхойлогдоод байгаа һаа, Холбоото Штадуудай ээрхэг түримхэй политикаяа бэелүүлгэдэнь нэмэлтэ һаад хаалта болоно үгэхэ байна бшуу. Энэ таарагүй зорилгоёо бэелүүлхын тулада американ дипломадууд СССР-эй, бусад социалис оронуудай гадаадын политикые хазагайруулхые, зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан асуудалһаа комитедые һамааруулхые һэдэхэдээ, хардалга гүрдэлгын кампани хэжэ ороһон байна.

«Чехословакидахи үйлэ хэрэгүүд» тухай үгэ хүүрээр заседанида хабаадагшадай сагые һүүлэй үдэрнүүдтэ һамшуулхадаа, американ түлөөлэгшэд комитедэй хүдэлмэриин амжалтатайгаар дүүргэлгые таһалдуулха хүсэлэнтэй байһанаа харуулһан байна. Социалис Чехословакида эсэргүүгээр империалис этэгээдүүдэй һүйдхэлтэ ябуулгануудые зүбтүүлхые оролдоходоо, американ дипломадууд «хүсэ хэрэглээ» гэжэ Советскэ Союзые, Варшавска договорой бусад оронуудые гэмнэхэ һэдэлгэ хэһэн байна.

Ээрхэг түримхэй ябуулгые уласуудай зүгһөө тодорхойлолгодо «далда ба соёл сурталай талаар» дэдэг ээрхэг түримхэй ябуулга... шаа ойлгомжо заатагүй оруула... ёһотой. Иимэ ябуулгануудые ... риалис гүрэнүүд хэдэг байна. ... тодорхойлолго империализмын ... шалганууда эсэргүү тэмсэл ... эб найрамдалда дуратай арад... лаб туһалха байна гэжэ совет... лөөлэгшэ зургаадахи комитедт... дуулһан байна бшуу. Советскэ ... лагшын энэ мэдүүлгэ комитедэй ... лэнхи олонхи гэшүүдэй зүгһөө д... жэгдэһэн байна.

Гэбэшье американ делегаци ... ветскэ Союзые, бусад социалис ... нуудые хардажа гүрдэжэ орох... ха юм. Тиихэтэй хамта социалис ... нуудта эсэргүү һүйдхэлтэ ябу... нуудһаа, дотоодынь хэрэгүүдтэ ... гүйгөөр хамааралсан, бусад ор... тушаа ээрхэг түримхэй һанаан... нуудые гаргалгаһаа Холбоото ... дууд арсаха һанаашалгатай гү ... советскэ делегацай табиһан ... асуудалда США-гай түлөөлэгшэд ... рөө үгэхэһөө зайсаһан байха юм.

«Далда ба соёл сурталай та... хэгдэдэг ээрхэг түримхэй яб... гэһэн ойлгомжые ээрхэг түри... ябуулгануудые уласудай зүгһөө ... дорхойлолгодо оруулалсаха ... һаад ушаруулха гэһэн америк... те ациин һэдэлгэ иимэ түхэлэй ... хэлтэ ябуулганууд США-гай ... хы этэгээдүүдэй гадаадын по... кын нэгэ хубинь байһан зан... жэ харуулна.

Италиин правительство тушаалһаа буунхай

РИМ. (ТАСС). Итали дахяад правительствагүй болонхой. Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ христианска демократ Дж. Леоне ноябриин 19-дэ тушаалһаа бууһан байна. Дайнай хойто гээхи үедэ Италиин 28-дахи правительство, имагтал христианско-демократическа партиин түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн ангадахи правительство тушаалһаа буугаа.

Леоне гэгшын правительствын тушаалһаа буулга тусгаар шал...тай байна. «Зүүнэй үзэл барима центр» гэдэг правительствена... лициһаа социалистнууд болон ... публиканецуудай гарахада, эн... партиин ударидагчал энэ оной ... ниин эсэстэ нэгэ партиин түр... шадһөө бүридэһэн правительст... гуулһан юм. Тэрэниие хэблэл ... кулярна», «шата дамжалтын», ... леэлгын» правительство гээд ... һэн байгаа.

Нацистнуудай замаар

БОНН. ТАСС-ай корреспондент А. Сененков иигэжэ дамжуулна:

НДП гэжэ шэнэ түхэлэй нацис парти Баруун Германиин демократуудые алаха хюдаха, айлгаха онол аргануудые ФРГ-дэ бүри элитээр хэрэглэдэг болож байнхай. Шэнээр байгуулагдаһан Германиин Компартиин Бонниско бюрогой байшанда зэбсэгтэ дайтолгые НДП-гэй гэшүүн Хенст хэһэн байгаа гэжэ нютагай засаг... хид мэдэрхэ баатай болоһон ... Энэ фашис хүйхэр гитлеровска... толгын отрядууд шэнгеэр НДП... байгуулһан тусхай «харуулай ... дуудай» нагэндэ ородог байна.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕ...

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5..., приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-7..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3..., 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-03814. Зак. № 1164.

ЛИВАНАЙХИД ОРОД ХЭЛЭ ШУДАЛНА

Бейрут хотын нэгэ һургуули дүүргэгшэд һаяхан тараба. Эдэ хүнүүд гурбан жэлэй туршада ород хэлэ шудалаа юм. Тэдэнэрэй дунда студентнэр, багшанар болон бэшэшье мэргэжэлтэд бии. Ород хэлэ шудалалга арба гаран жэлэй саада тэ Ливанда эмхидхэгдэнхэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-һээ Ливанда байдаг посольствын советник Б. Хлызов, гурбан курс дүүргэһэн студент Р. Ибрагимда диплом барюулжа байна.

ТАСС-ай фото.

